

Déli Hírlap

A bányai magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHEVICI ENDEE
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
I, Bratianu-tér 2.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszakos lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dosa No. 934/1938.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

HOZZÁSZÓLÁS

a Magyar Népközösség közgyűléseihez

Lezajlottak a Magyar Népközösség alakuló közgyűlései és időszerű hozzászólni azon kérdésekhez, amelyek ezt a csoportot megerősíthetik úgy gazdaságilag, mint kulturális téren. Szükségesnek tartom hozzászólni úgy a szervezéshez, a helyes munkatervhez, mint a felmerülő összes kérdésekhez, amelyek számba jöhetnek a Magyar Népközösség följelődésében s amelyekről a közgyűléseken említés nem történt.

Hozzá akarok s akarunk járulni valamenynyien, akik magvarok vagyunk s akik megérezzük ennek a közösségnek a fontosságát, főleg gazdasági szempontból. Hozzá akarunk járulni ehhez a nagy munkához, óvni, védelmezni, egységge tenni, hogy minden, azt elsöpörni akaró áramlatnak ellentárhasson. Természetesen figyelembe véve az összes jogi szempontokat és törvényes kereteket.

Lélekemelően szép volt az erzsébetvárosi közgyűlésen az elnök azon kijelentése, mely szerint „hallgassunk és csendben dolgozzunk”. Jegyizzük jól meg ennek a mondásnak a szépségét és főleg helyességét és csendben dolgozzunk! Ne azért dolgozzunk, hogy mások előtt érdemeket szerezzünk, ne azért dolgozzunk, hogy hiúságunkat tápláljuk, azért sem, mert hiszen mások is dolgoznak, tehát én sem vonhatom ki magam a munka alól, hanem azért, mert azt magyarságunk és becsületünk megkívánja. Vonja magát felelősségre minden magyar testvér, gondolva apáinkra, mit hagytak nekünk örökségül s vajjon mit hagyunk mi gyermekeinknek? Ezért szólaljon meg lelkiismeretünk, mert tény, hogy a jellem a multnak műve és hogy apáink moráljából élünk mi is.

Tehát munkára fel! De hogyan fogjunk hozzá? Mit dolgozzunk? Hogyan dolgozzunk? Ki tudja ezt megmondani? A vezetőség. A vezetőség volt az, amely felrázta a romániai magyarságot a letargiából, észrevette a bennünket körül fogó enyészetet, felfigyelt hanyatlásunkra és meglátta, hogy gazdaságilag olyan tempóban fokozódik ez a süllyedés, hogy nem értünk rá hanyatlásunk minden stációját számon tartani.

A vezetőség illetékes megadni a helyes irányt. Tudnia kell azt, hogy sokszor a teljes jóhiszenűség mellett súlyos hibák történhetnek. Mert a vezetőségnek nemcsak az észszerűséggel és anyagi érdekekkel, hanem a romániai magyarság lelki, érzelmi, kedélyi, öntudatlan és öntudatos szükségleteivel is számolnia kell. Ezek azok az okok, amelyek egybefoglalják a népközösség megerősödésének elkerülhetetlen szükségességét. Ezek azok a tényezők, melyek minden közösségben élő emberben az élvezet és fájdalom csatornáján áradnak tova, hogy összekössenek embereket és fajokat kollektív formában.

Eppen ezért, mert az érzelmek és szenvedélyek kizárólag emberi talajban gyökereznek, bizonyul az értelem és az észszerűség velük szemben tehetetlennek. Nem peszimizmus tehát, ha azt állítom, hogy a nemes érzelmek, emberszeretet, önfeláldozás, hazaszeretet, halálmegvetés, a melyek meghazudtolják az anyagiasság törvényeit, mégis a legnagyobb alkotó erő minden kollektív megnyilatkozásban. Ezek az érzelmek a kollektív társadalomban, a kollektív lelkekben vallásos, politikai, vagy szociális hitté sűrűsödnek, s a szociális logikától eltérően külön logikájuk van. Nem a belátás, a meggyőződés, megértés, vagy észszerűség nyomán haladnak, hanem kizárólagosan utánpás, érzelmi visszhang, mondtuk kollektív dresszura alapján fejlődnek. Ezeknek az érzelmeknek helyes irányítása a vezetőszeg feladata.

Első kötelességünk tehát megreformálni, újjászervezni önmagunkat. Elfeledni a multat, annak minden hibájával. Vigasztalást és erőt meríteni a jövő perspektívájából, hogy téglát téglára rakva erős gazdasági és kulturális várnunk legyen. Fel akarom hívni minden magyar embernek a figyelmét arra, hogy az a nagy munka, amit a vezetőség eddig végzett, még nincs elég szilárd alapon. Mert egy szervezet, egy közösség csak akkor értékes, ha megrögződött a lelkekben. A technikai részt derekasan elvégezték, de a lelki és az ideológiai feladatot, mely talán fontosabb mindennél, nem szabad elhanyagolni.

Tudja meg minden magyar ember, hogy hiábavaló minden munkára való buzdítás, meddő marad minden hangzatos szó, amíg be nem bizonyítjuk s amíg meg nem győződünk önmagunk arról az igazságról, hogy érdekünk egymást segíteni erőink összetevése által. Érdeklünk úgy kulturális, mint gazdasági szempontból egygyé tömörülni, hogy ellentárhassunk minden hanyatlásnak. Érdeklünk meggyőzni önmagunkat arról, hogy valóban testvérek vagyunk, mert addig hiába szavaljuk a hangzatos testvérszót. Tudnunk kell kollektív hitünket kifejleszteni, hogy azon semmiféle anvagi erő ne diadalmaszkodjon, mert egy jól felépített kollektív hiten csak egy erősebb hit győzedelmeskedhetik. Az egyéneknek helyettesítése a kollektívvel nem emeli az értelmiséget, de nagy erőt ad a közösségnek, amely megvalósítja. Tudnunk kell azt, hogy a mai modern társadalomban az egyén mint olyan hamar felőrölődik, s csak úgy tud érvényesülni, ha egy hasonló érdekű csoporthoz szegődik. Tisztába kell lennünk avval, hogy a magyar népközösséghez való csatlakozásunk annyit jelent, mint felvenni ennek a kis csoportnak a lelkét és véleményét.

Mindezen lényeges dolgoknak a közösség-

be való átvitele a szervezés dolga, feladata. Szervezni kell tehát, még pedig helyesen. Hogy helyesen szervezzünk, tisztában kell legyünk a szervezés alapelveivel. A szervezet magában kell foglalja a munkamegosztást, illetékességet, felelősséget. Ez volna a szervezés fő célja.

Miből áll a szervezés? Két alaptétele van, az egyik a szervezés programjának összeállítása, a második a nehezebbik feladat. Ebben a végrehajtásában rejlik a szervezés főnehézsége. Szervezni lehetetlen, ha nincs mindenki a maga helyén. Ennek az alapelvnek alkalmazása éleslátást igényel. Minden szervezés értéke a vezetőségétől függ, melyet az élre állítunk. Módszeresen küszöböljük ki a haszontalan erőfeszítéseket, akkor kevés fáradtsággal sok eredményt fogunk elérni. Tegyük elsőbrendű kötelességünk-ké a rendszert, amely minden eredményes munkának alapja. Ismerkedjünk meg egymással, javítsunk egymás hibáin, legyen szemünk előtt mindig az az alapvető tényező, hogy a közös lelki izgalmak, s bajok közelebb hoznak bennünket egymáshoz és olyan szolidaritást teremtenek sorainkban, amelyek képesek túlélni és eltüntetni a közös bajokat. A szervezés célja legyen az is, hogy ne veszítsük el hitünket az eszmék iránt, melyek bennünket társadalmi formába tömörítették. A szervezés célja legyen számon tartani körünkben minden viszálkodást, amely visszafelődést idéz elő, szolgásgba süllyeszt s amely által elvesztjük létjogosultságunkat. Végül törölni minden kasztronszert, mert ha elavult nézeteinket állandósítjuk, saját magunkat alacsonyítjuk le, bizonyítva azt, hogy semmit sem tanulunk attól a naptól kezdve, hogy nézeteink kialakultak.

Ma, mikor szédületes iramban fejlődik minden, amikor az ipar és kereskedelem a főtényezője minden gazdasági, erkölcsi jólétnek és erőnek, ma, amikor mindig újabb és újabb eszmék kerülnek vezető helyre, ellennek kovácsolódnak és tűnnek el az enyészetben, félre minden előítélettel, fogjon össze intellektuel és iparos, úr és paraszt karöltve, tartsuk meg az iramot mi is, hogy méltó helyet szerezzünk magunknak és gyermekeinknek.

V. I.

Az olasz beavatkozás

nem vonja maga után Törökország háborúját

Ankarában remélik, hogy a háboru a Földközi-tenger nyugati részén elszigetelődik

Ankarából jelentik: A török fővárosban szintén számolnak az olaszok közeli beavatkozásával, de hangoztatják, hogy

ez nem vonja szükségképpen maga után Törökország beavatkozását.

A török sajtónak szintén ez a véleménye. Az egyik török lap azt írja, hogy a háború esetleg csak a Földközi-tenger nyugati részére fog majd szorítkozni. Egy másik nagyobb lapban, Jenes Nád, akit eddig, mint a török kormány szóvivőjét ismerték, azt írja, hogy a török kormány és a nép kívül akar maradni a háborúból. A semlegességi politikának megfelelően tartózkodást tanúsítanak a helyzet alakulásával kapcsolatban.

A FRANCIA FŐPARANOSNOK
ANKARÁBAN

Ankarából jelentik: Mittelhauser tábornok, Weygand utóda, a közelkeleti francia csapatok

főparancsnoka szerdán Ankarába érkezett és a tábornokot azonnal kihallgatáson fogadta a köztársaság elnöke és a török hadsereg főparancsnoka. A tábornok holnap Beyruthba utazik, ahol az ottani vezérkari főnökkel folytat tárgyalást.

TÖRÖKORSZAGNAK VÉDELMI JELLEGŰ SZERZŐDÉSE VAN A NYUGATI HATALMAKKAL.

Iztambulból jelentik: A Cumhurjet című török lap vezércikkét közöl, amelyben foglalkozik Törökország védelmi intézkedéseivel és azt írja, hogy az ország bizik saját erejében és bizik Oroszország barátságában,

amely a békét szolgálja. A Balkán-szövetség és a saadabadi egyezmény is ezt a célt szolgálja. A lap megemlíti ezután, hogy

Törökországnak Angliával és Franciaországgal kötött szerződése csupán védelmi jellegű és annak az a rendeltetése, hogy biztosítsa a Balkán és a Földközi-tenger keleti részének biztonságát.

Megindult a nagy német támadás

Hitler vezérkancellár egy hetes győzelmi ünnepet rendelt el

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

A német hivatalos jelentés részletesen beszámol a május hó végéig lefolytatott katonai hadműveletekről. Az óriási eredményeket a német légi haderő példa nélküli közbelépése segítette elő. A német hadsereg erejét és vitézségét különösen azokon a területeken mutatta ki, amelyeket a német légi haderő támogatott. Már az első nap megszerezték az uralmat a levegőben. Megsemmisítettek ellenséges légi erőket és a szárazföldön katonai szervezeteket. Támogatták a német haderőt súlyos harcokban és halálmegvető bátorsággal szakadatlanul támadták az ellenséget s bombáikkal demoralizáló hatást értek el minden téren. Idejekorán felfedezték az ellenséges csapatösszevonásokat és azokat a páncélos osztagokat, amelyek ellentámadásra készültek és közreműködtek azok megsemmisítésében. A légi haderő okozta a legnagyobb károkat az ellenséges tengeri haderőnek és az, hogy lehetetlenné tették a szövetségesek támadó kísérleteit, a légi haderőnek köszönhető. Május 10-től június 3-ig 1841 ellenséges repülőgép pusztult el a légiharcok során, illetve 1142-öt a német gé-

pek, 695-et a légléhárító tűzvétség pusztított el. Ezenkívül 1600-1700 repülőgépet a földön semmisített meg. A német légi haderő május 10. től június 3-ig 342 repülőgépet veszített, míg a haditengerészet repülőinek nem voltak veszteségei. Szántalan példáját adták a hősiességnek, a vitézségnek, a kötelességteljesítésnek és az áldozatkészségnek a német hadsereg katonái, akiket áthatott a győzelem vágya. Mirdez a történelembe kerül, mint a német katonai hősiességének soha el nem felejtendő példája. A Vezérbe és a parancsnokba helyezett rendíthetetlen hit, a fegyverharadság, a különböző fegyvernemek katonái között tették lehetővé ezeket az eredményeket Hollandia és Belgium kapitulált, a francia és angol hadseregek megsemmisültek Flandriában és így sikerült elérni a világtörténelem legnagyobb győzelmét, aminek következtében német uralom alá került az Északi-tenger keleti és déli partvidéke és a csatorna. Miután az ellenség még mindig nincs tisztában a valósággal és nem akarja a békét, a háború mindaddig tart, amíg a szövetségesek ellenállását teljesen le nem törlik.

Hitler vezér és kancellár napiparancsa

A német főhadiszállás jelenti: Hitler vezér és kancellár, mint a véderő főparancsnoka napiparancsot adott ki a flandriai győzelem alkalmával. A napiparancs így hangzik:

Nyugati arcvonal katonái! Dunkerque esett, fogságba került 40 ezer francia és angol, egykori nagy hadseregek maradványai. Áttekinthetetlen zsákmányt ejtettünk. Ezzel véget ért a világtörténelem legnagyobb csatája. Katonák! A belétek helyezett bizalom

határtalan volt és nem is csalódtam benne. Példátlan bátorságtokkal s azzal az erővel, hogy a legnagyobb megerőltetéseket is el tudjátok viselni, a legkeményebb erőfeszítésekkel és fáradságokkal megvalósítottátok a hadtörténelem legmerészebb tervét.

Katonák! A mai nappal újból felsorakozik a nyugati arcvonal, hozzátok csatlakozik számtalan új hadosztály, amelyek elsőízben fogják látni megverni az ellenséget.

Berlin jelenti:

A PARISKÖRNYÉKI BOMBÁZÁS

Páris környékének hétfői bombázásáról a Német Távirati Iroda ezeket írja:

A légvédelem és a francia vadászrepülőgépek erőfeszítései ellenére légióttáknak sikerült barcon kívül helyezni az ellenfél légi haderőjének egy részét. Nagyszámú francia repülőgép elpusztult és ez nem véletlenségből, vagy az éjszaka leple alatt, hanem jól előkészített és kiszámított terv alapján történt. A német légifegyvernem egyik legsúlyosabb csapását mérte az ellenfélre és ismét beigazolta fölényét az ellenséges légi térben. Hosszú idő óta Páris a legfontosabb központja a francia légi haderőnek. Számos kis és nagy légikikötőt építettek fel a külvárosok közelében és sok fontos katonai berendezés található a város belsejében, különösen a Szajna partján. Egy ilyen berendezést sikerült teljesen elpusztítani.

NÉMET JELENTÉS DUNKERQUE BEVÉTELÉRŐL

Berlinből jelenti: A vezéri főhadiszállásról

„MINDEN IDŐK LEGNAGYOBB CSATÁJA BEFEJEZŐDÖTT...”

Hitler vezér és kancellár a következő kiáltványt intézte a német néphez:

Katonáink győzelmesen befejezték minden idők legnagyobb csatáját. Néhány héten belül több, mint másfél millió ellenség esett fogságunkba. Hollandia és Belgium megadták magukat. Az angol expedíciós hadsereg legnagyobb részét megsemmisítettük, másrészt foglyul ejtettük, vagy elűztük a szárazföldről. Három francia hadsereg megszűnt létezni. Ezzel végérvényesen megszűnt a veszély, hogy az ellenség betör a Ruhr-vidékre. Ezt a legdicsebb történelmi tettet német nép, a Ti katonáitok életük és egészségük labovetésével példátlan erőfeszítések árán győzelmesen harcolták ki. Ezért megparancsolom, hogy mátol kezdve egész Németország nyolc napon át zászlódszót öltödjön, hogy ezzel fejezzük ki tiszteletünket katonáink iránt. Megparancsolom továbbá, hogy három napon át meghúzzák a harangokat. A harangszógas egyesüljön az imánkkal, amelyekkel a német nép a mai naptól kezdve ismét kíséri fiait. Ma reggel ugyanis a német hadosztályok és légirajok újból felsorakoztak a német nép szabadságaért és jövőjéért vívott harc folytatására.

jelenti a német nagyvezérkar: Amint külön jelentésben közöltük, Dunkerque városát június 4-én elkeseredett harc után bevettük.

Három tábornok és a francia hadsereg 40.000 katonája megadta magát

győzelmes csapatainknak. Abbeville közelében egy tűzvérségi és páncélosokkal végrehajtott támadást visszavertünk. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. A légi haderő összponto-

Ne felejtse el, hogy egy áveg FERNET BRANCA a zóna területén csodákat művel

sított csapatokat bombázott. Ezeknél a támadásoknál bombavető és zuhanó bombázókat vetettünk harcra.

A NÉMETEK SZERINT A SZÖVETSÉGESEK BOMBÁZTAK NEM KATONAI PONTOKAT

Berlinből jelenti: Német katonai forrás az angol repülők támadásainak összesítése alkalmából megállapítja, hogy 105 esetben kimondottan nem katonai jellegű célpontokat támadtak és ezek közül 53 esetben külvárosokat és falvakat, 52 esetben pedig erdőket és mezőket bombáztak. Az általános benyomás tehát az, hogy az ellenséges bombavető május hónapban nem vették figyelembe a nemzetközi előírásokat, amelyek

a polgári lakosság életének kímélését írják elő és tervszerűtlenül dobálták le bombáikat.

70-80 HADOSZTÁLY HADIANYAGAT ZSÁRMÁNYOLTAK A NÉMETEK

Berlinből jelenti: A német katonai parancsnokság közli: Május 10. és június 3. között egy millió 200 ezer ellenséges katona került német hadifogságba és 75-80 hadosztályra méretezett hadianyag jutott a német haderő birtokába. A német légihaderő és a légléhárítás ez idő alatt 3541 ellenséges repülőgépet semmisített meg. Elsüllyesztettek 24 ellenséges hadihajót, 60 szállítóhajót, megrongáltak 56 szövetséges hadihajót és 117 szállító gőzöst. A németek emberanyagban veszítettek 10252 tisztet, altisztet és közlegényt halottakban, 8463 német katona eltűnt és 42523 megsebesült.

Légi ütközet német és svájci repülők között

Bernből jelenti: A Havas ügynökség tudósítója jelenti, hogy a konstanzi tó német partján fekvő városokban szerdán a hajnali órákban légi riadó volt. Ebből az alkalomból idegen repülőgépek sértették meg Svájc területét, ahova 6 bomba esett le. A vizsgálat megindult.

Berlinből jelenti: A német külügyminisztérium köreiből újságírók előtt kijelentették, hogy a német és svájci repülőgépek között tegnap több ízben harcra került a sor. Megállapítást nyert, hogy a svájci repülőgépek francia terület felett támadtak meg német repülőgépeket és egy német repülőgépet francia területen le is lőttek. Eddig két svájci repülőgépről nyert megállapítást, hogy kétségtelenül francia terület felett támadtak és sikerült ezeket francia területen is lelőni. Az ügy diplomáciai kivizsgálása folyamatban van.

Bernből jelenti: A svájci távirati iroda hivatalosan jelenti: Tegnap délután német repülőrajok elszálltak a svájci Jura-terület fölé. A svájci repülőgépek a Joux-tó környékén Lorlen és Chaude de Fonds, valamint France Montagne vidékén harcra ereszkedtek a német repülőgépekkel és úgy látszik, hogy két vagy három idegen repülőgép leszállt a határ másik oldalán. A légi harc folyamán egy svájci repülőgép lezuhant és vezetője szörnyethalt.

NEM MENT NÉMET ULTIMATUM SVÁJCBÁ

A párisi sajtó megcáfolja azt a hírt, ami legutóbb az angol és francia lapokban napvilágot látott, hogy Németország ultimátumot intézett Svájcra. A Jour azt jelenti, hogy ez a hír sem Londonban, sem Párisban nem talált megerősítésre. Hasonlóképpen megcáfolják a hírt a többi angol és francia lapok is.

CAPITOL MA APOLLO

WERTHER

GOETHE halhatatlan műve filmen, a főszerepekben: Pierre Richard Willm, Annie Vernay.

A 13 álarcos titka

II. rész.

Szenzációs kalandorfilm. A főszerepekben: Noah Berry, Johnny Mack Brown.

Páris Jelenti:

Megindult az újabb német offenzíva

A Reuter ügynökség katonai szakértője a következőket írja: A németek szerdán a kora reggeli órákban újabb támadást indítottak, ami azt jelenti, hogy

nem akarnak időt veszíteni.

A Weygand tábornok által megerősített arcvonalnak azt a pontját választották ki, amely a legrövidebb utat jelenti Páris felé.

Ez az arcvonal természetesen akadályokkal van teli, de a Somme és az Oise között olyan pontok is vannak, amelyekből a természetes akadályok hiányoznak. A német támadás ezen a helyen indult meg. Miután ezen a terepen folyók nincsenek, a harcok számára ez a legalkalmasabb.

Június 5-én reggel a következő francia hivatalos jelentést adták ki: A kora reggeli órákban a frontról érkezett összes jelentések arra mutatnak, hogy az új csata, az ellenség heves támadása a tenger és Laon között Soisson felé irányul és megindult.

Hajnali négy órakor a német gyalogság, nehéztűzérségi előkészítés után

rohamra indult a légi erők támogatásával.

A leghevesebb támadás egyrészt a Somme középső szakaszán, ahol a németeknek hidfő állásuk volt a folyó déli partján és az Oisetől nyugatra eső környéken indult meg.

A németek a támadást mintegy 240 kilométeres arcvonalon folytatják.

A leghevesebb támadás a Somme középső részén és az amiens-i kerületben tombol. Katonai körökben megjegyzik, hogy délelőtt 10 óráig semmiféle jelentést nem kaptak a harcok részvételéről. A harc folyik.

A SOMME ÉS OISE KÖZÖTT LEGERŐSEBB A HARC

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség katonai szakértője a következőket írja: A német offenzíva újból megindult és pedig olyan erővel, ami azt bizonyítja, hogy

a németeknek nincs veszteni való idejük.

A német hadsereg a támadásra az új Weygand védelmi vonalat választotta, amely

a legközelebbi utat biztosítja Páris felé.

A francia arcvonal a Maginot-vonaltól kezdve 320 kilométeres távon húzódik és

természetes akadályok erősítik.

Azonban a Somme és az Oise között egy húsz kilométeres széles terület nincsen kellőképpen ellátva akadályokkal és

a német támadás éppen itt a legerősebb.

A terep sík és a talaj a szokásos esők hiányában száraz, így

az igen alkalmas harcok számára.

Újabb előretörésre a német hadseregnek friss erőkre és harcokocsikra van szüksége, feltehető, a kérdés, hogy vajon hány gépesített hadosztályok van a németeknek és az eddig harcra vetett egységek közül hány van használható állapotban. Nem kell elfelejteni, hogy az északfranciaországi harcokban használt harcokocsinak nagy távolságot kellett megtenniük. Ilyen formán még azokat is alapos javításnak kell alávetni, amelyek a harcokból éppen menekültek meg. Francia forrásból származó értesülés szerint

a Weygand-vonalat éppen ezeknek a szempontoknak figyelembevételével létesítették,

hogy ellen tudjon állani ellenséges harcokocsik és zuhanó bombázók támadásainak. Valószínű, hogy az új vonalban védekezési újjjíásokat vezettek be. Tudvalevő, hogy a sedáni események után Reynaud miniszterelnök új embereket és új módszert kért a válasz nem késett. Ma

Franciaország új emberekkal és új módszerrel rendelkezik és alkalma volt ezt a rendszert ki is próbálni.

A katonáknak hasonlóan módjukban állott hozzászokni ezekhez az új módszerekhez.

DUNKERQUE KIÜRÍTÉSE A FRANCIA JELENTÉSBE

A francia hadvezetőség június 4-én este az alábbi közleményt adta ki: Csapataink visszavonása Dunkerqueből az előre megállapított tervek szerint történt. Az utolsó percig előbb a külvárosokban, később pedig magában a városban és a házakban a hátvéd hősiesség ellenállással fe-

dezte az utolsó behajózásokat, amelyek a németek gépfegyvertüzelése közben történtek. Ez az elképzelhetetlenül eredményes hadművelet a legnagyobb nehézségek között Abrial admirális és Folgade tábornok parancsnoksága alatt ment végre és nagy befolyással lesz még a jövő csatáiban. Az északra érkező katonák harcélvessége mit sem csökkent.

Kedden délelőtt a Somme-folyó alsó vidékén harcok folytak és foglyokat ejtettünk. A München és Frankfurtot bombázó gépeink sértetlenül tértek vissza.

London jelenti:

302 ANGOL REPÜLŐGÉP PUSZTULT EL MÁJUS 10 ÓTA

Londonból jelentik: A hivatalos német jelentéssel kapcsolatban brit mértékadó helyen megállapítják, hogy az angol veszteség emberekben mintegy 30 ezer főt tesz ki és a tengerészeti veszteséget pedig a hétfőn este kiadott angol hivatalos jelentés felsorolta s ez nem több, mint 6 torpedóromboló, valamint 22 más hajó, amit a Dunkerque előtti harcokban alkalmazott 222 hadihajóból vesztek el.

Az angol légi haderőnek május 10-ike óta összesen 302 gépe pusztult el,

amivel szemben a németek azt állítják, hogy 1841 gépet lőttek le. Megállapítható, hogy amíg a brit légi haderő nagyszámú gépet vetett a védekező harcra, a németek vesztesége jóval nagyobb volt, mint a szövetségeseké.

Londonból jelentik: A hadügyminisztérium hivatalos jelentése szerint Ironside tábornok az anyaország önvédelme céljából kicsiny, de erősen felfegyverzett és nagyon mozgékony csapatokat

Roosevelt a milícia mozgósítását kéri a kongresszustól

Felváltja a nemzeti gárda a rendes hadsereget

Washingtonból jelentik: A Német Távirati Iroda közli: Roosevelt elnöknek az a kérése, hogy a nemzeti gárdát mozgósítsák, valamint a vezérkari főnök legutóbbi nyilatkozata nagy nyugtalanságot keltett az Egyesült Államok közvéleményében. A Fehér Ház körében ezzel kapcsolatban rámutatnak arra, hogy

az 1906. évi törvény értelmében a köztársasági elnöknek jogában áll a nemzeti gárdát mozgósítani,

de a törvény azt is kimondja, hogy a gárda csakis saját tisztek és parancsnokok irányítása alatt állhat. A nagyvezérkar főnökének véleménye szerint ez a helyzet nem időszerű. Az 1921-ik évi törvény alapján az Egyesült Államok elnökének jogában áll mozgósítani a nemzeti gárdát, abban az esetben, ha a szövetségi képviselőtestület kinyilvánítja a különleges állapotot.

Roosevelt elnök nem hiszi, hogy a következő hónapokban a helyzetben súlyosbodás állna be, mégis lehetséges, hogy a különleges állapot bevezetésére szükség lesz. Éppen emiatt akarja az elnök, hogy ehhez

már most megkapja a kongresszus hozzájárulását.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy az elnöknek szándékában állana a milicistákat az Egyesült Államok területén kívül felhasználni, csupán az a célja, hogy a portoricoi és Panama csatornabeli rendes hadsereget helyettesítse

arra az esetre, ha a rendes hadsereget az Egyesült Államok területén kívül állítanák szolgálatba.

ROOSEVELT JELÖLTETI MAGAT

Washingtonból jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint

most már egészen bizonyos, hogy Roosevelt harmadikban is jelölteti magát.

Az egyetlen feltétele a pártközi megegyezésnek az,

Párisból jelentik: A Havas ügynökség közli, hogy Franciaország nyugati és középső tartományában ma délben 14 órakor légiriadó volt.

szervezett, amelyeket „ironsideknek” neveznek. A rendes sorkatonaságból is szerveztek sok száz ilyen különítményt.

ABRIAL FRANCIA TENGERNAGY GYÖRGY KIRALYNAI

Londonból jelentik: Az angol uralkodó kihallgatáson fogadta Abrial francia tengernagyot, aki utolsó nap hagyta el Dunkerque kikötőjét.

A norvég harctér

Stockholmból jelentik: A Havas ügynökség jelentése szerint a legutóbbi két napon a szövetséges csapatok megtisztították a Svédország felé vezető vasútvonalat egészen Sildvik állomásig, amely félúton fekszik Narvik és Svédország között. A német repülők több ízben bombázták Narvikot és környékét és a legutolsó hat nap alatt 20 német repülőgépet lőtt le a légharctér tüzérség és a szövetségesek légi hadereje. Narvik kikötője teljesen elpusztult és az öbölben mintegy 30 hajóroncs látható.

hogy az alelnöki tisztségre köztársasági pártot jelöljenek.

LEMONDOTT AZ AMERIKAI TENGERSZÉLETI MINISZTER.

Washingtonból jelentik: A DNB közli: Roosevelt elnök elfogadta Edison tengerészeti miniszter lemondását. A tengerészetiügyi miniszter jelölteti magát New Jersey állam kormányzó tisztségére.

ARANYÁRAMLÁS AMERIKA FELÉ

Newyorkból jelentik: A minden idők legnagyobb aranyáramlása Amerika felé most van folyamatban, amikor

Nagy-Británia, Franciaország, Hollandia és Belgium aranytartálékait indították el.

A newyorki Federal Reserve Bank hétfőn 287 millió dollár értékű aranyat vett át és két nap alatt összesen 500 millió dollár értékű arany érkezett.

FÜSTNÉLKÜLI LŐPORGVÁR AMERIKÁBAN

Washingtonból jelentik: A francia-angol vásárló bizottság közlése szerint füst nélküli lőporgyárat alapítottak, amely

kizárólag Anglia és Franciaország számára fog szállítani.

A gyár az év végén kezdi meg működését és 5000 személyt fognak alkalmazni.

Menekültek milliói Franciaországban

Genéből jelentik: Franciaországban jelenleg három millió lakhelyről elmenekült francia, két millió belga, 70.000 luxemburgi és 50.000 holland polgár tartózkodik. A Vörös Kereszt központi bizottsága felhívást intézett a genfi Vörös Kereszt egyesületéhez és arra kérte, hogy

biztosítsa támogatásáról a francia Vörös Kereszt egyesületet,

amely emberfeletti munkával gondoskodik a különböző nemzetiségű menekültek segélyezéséről.

A barna doboz titka

Szemben velem kis asztalkán áll némán és komoran, mint valami különös bálvány, a barna doboz. Fekete foggantyúk nyúlnak ki belőle furcsa nyúlványok módjára, fényes üveglapja csillog és különös ellentétként halványzöld selyemszalag borítja felülete nagyrésztét. Tudom, ha megforgatom az egyik foggantyút, hangokat hallok, amiket titokzatos és érthetetlen csoda folytán nagyon messziről hoz elém a levegőn száguldó láthatatlan erő. Tudom azt is, hogy ezt a bálványt korunk kutató és nyugtalan szelleme adta ajándékkul az embernek, hogy legyen mivel játszania ráérő idejében. Rádióknak nevezik a világ minden nyelvén és belsejében tízezer apró drótocska csavarodik szeszélyesen és megfejthetetlenül, apró villanylámpák is égnek benne, amelyek bágyadtan világítanak, azt mondják, hogy ezekben a lámpákban van a bűvös erő, amely a szót és muzsikát hozza az éteren át.

Keményen és elszántan ülök a barna doboz előtt: nem nyitom ki, nem csavarom meg gombját, mert félek a hírektől. Fájas, nyugtalanság, pusztulás és gvász ömlik ki abból a fémtölcserből, amit a halványzöld selyemfüggöny eltakar. Nem akarom hallani, nem kell a technika vívmánya, úszkáljanak csak a légben a nyargaló hangok, ne fogja fel őket fülem és agyam, talán addig jó, amíg szürke tudatlanságban élek. Mondom: dacosan, szilárd ellenszögüléssel ülök a gép előtt, szinte farkasszemet nézünk egymással, mint két viaskodó a küzdelem előtt.

— Csak akarnod kell és hozom a híreket — mondja a gép csábítóan.

— De én nem akarom — válaszolom hangtalanul és kissé erőltetve.

Igy megy ez a néma hang percekeig, amelyek óráknak tűnnek a szoba éjszakai csendjében. Érzem, hogy ellenállásom egyre fogy, mintha mágiikus erő sugározná felém a dobozból, mintha a készülék egyetlen óriási parancsoló szemmé változnék. És már nem is tudom miért, mikor és hogyan, de kezem idegesen babrál a foggantyún, az üveglap megvilágosodik, mögötte élesen látszanak a fehér, zöld és piros városnevek, már hallok a jólismert búgást, a mégjobban ismert nyekergést, azután üdén csengő női hang mondja:

— ... hetvenkilenc ellenséges repülőgépet lelőttünk, a mieinkből tizenhét gép nem tért vissza...

Lehunyam a szemem: hetvenkilenc gépet lelőttek és tizenhét nem tért vissza. Összesen kilencvenhét... Kilencvenhét óriási madár hűlött le a magashól a földre. A szememre boruló fekete függöny mögött látom, amint tűz csap ki a motorból és a felhők közül mint lobogó fáklyák zuhannak a végtelenbe vesző úton ezek a szárnyaszegett fémsasok. Hallok a pokoli recsegést, ronogást, a szörnnyű robbanást, amely utolsó útjukra mint ördögi gvászdal kíséri őket. És talán négyszer, vagy ötször kilencvenhét családban fekete szalag kerül a kabát hajtokájára, gvászkendő borít be barna, szöke meg ősz női fejeket.

Az a csendőhangú ismeretlen hölgy, aki ott távol, a mikrofon előtt felolvassa ezeket a híreket és akit én képzeletben bájosnak és kedvesnek gondolok, olyan unottan és megszokottan beszél erről a szörnnyű tragédiáról, mintha mindennapi esemény lenne. Nincsen a hangjában semmi megrendülés, részvét, vagy fájdalom, neki csak két szám a fontos: hetvenkilenc és tizenhét. Bizonyára ügyel, nehogy elvétse, vagy összezecserélje a kettőt.

És ugyanilyen közömbösen és hallatlanul nyugodtan mondja el, hogy egy hadosztály megsemmisült és hogy óriási harcokcsik az emberi holttestek ezreire rohannak előre valamilyen város felé.

Megsemmisült... A háborús szótárnak ismert, sokat használt és mindennapivá vált szava. Megsemmisítettek városokat, falvakat, repülőgépeket, tengeri hajókat, ágyúütegeket és embereket. Egy hadosztály megsemmisült. Világháborúból megmaradt katonai ismereteimből emlékszem, hogy egy hadosztály létszáma húszezer ember galogsággal, tűzértséggel, utászokkal és más csapatokkal együtt. Húszezer ember megsemmisült. Meghaltak, megsebesültek, nyomorékká váltak, halálukolva és vérezve hevernek valamilyen zöld mezőn, vagy országút árkában, mindegy, nem számítanak többé sem embernek, sem anyagnak. Végük van, megsemmisültek. Apák, fiúk, vőlegények, férfiak, kedves és szeretett személyek, számszerűen összesen húszezren és hulláikon harcokcsik acélból font hernyótápon rohan előre.

Csavarom a foggantyút: elég volt. Nem akarom tovább hallani ezt a meleg szopránt, amely felsorolja, hogy mennyi emberi élet megsemmisült

meg gízászi gépek rettenetes rombolásában. Megint szótlánul ülök a barna doboz előtt, kezdődik újból a néma harc. A doboz kísért s én izvekszem ellentálan a kísértésnek. Sikertelenül. A méreg már bennem van és rombolja bensőmet, képtelen vagyok védekezni. Ez az újfajta betegség, amely mostanában a rádió elé szögezi az embereket, engem is hatalmába kerített. Akaratlanul képtelenül a védekezésre, ott ülnek a rádió előtt estétől a késő éjszakáig, amíg adnak híreket és meghallgatnak minden adást, hogy azután kábult fővel, még betegebben és elkínzótabban búcsúzzanak tőle — másnapig. Folyton új híreket várnak és ostobán keringenek az elmentmondások zűrzavarában. Politikussokká, földrajztudósokká és hadvezéreké válnak a beszélő doboz előtt, láthatatlanul irányítanak felvonuló hadcsoportokat, rohamra küldenek páncélos osztagokat, városokat és hajókat bombáznak repülőrajokkal, ejtőernyőn ereszkednek le és politikai meg katonai szövetségeket kötnek és bontanak fel. A szép operaelőadás, a kedves operett, a bűbájos muzsika most nem kell senkinek, nem kíváncsiak ilvesmire a rádióhallgatók. Senkinek sincsen türelme végighallgatni a Carmen, vagy a Tosca örökszép melódiáit. Csak a hírek, a hírek... Ezek az unott, egykedvűséggel elhangzó hírek, amelyek elmondják, hogy mikor és hogyan megsemmisülnek meg a fiatal életek.

A barna doboz megint győzött. Ismét ég a lámpája és újra jelentkezik a bugás. Ezuttal más állomásra megyek, gondolom, talán itt nem hallok híreket. Valóban, egy ária néhány foszlányát még sikerül elkapnom, de azután nyomban jelentkezik egy mély bariton és mondja:

— ... körül vannak zárva és megsemmisítő tüzelésünkben el kell pusztulniuk...

Hányan lehetnek körülzárva és milyen lehet az a megsemmisítő tűz, amelyben el kell pusztulniuk?

Németország már az iskolában készíti elő a fiataliságot a repülésre

Nagy jutalmat kapnak azok az érettségizők, akik a repülést legjobban elsajátították

Berlinből írják: A német légihaderő világraszóló sikerei nyomán gyakran felvetődik a kérdés: tulajdonképpen minek is köszönheti a mai Németország a maga repülő-hegemóniáját? A siker titka jórészt kétségtelenül a német repülőgépgyártás magas színvonalú teljesítményeiben rejlik. A laboratóriumokban és műhelyekben évek óta megfeszített erővel dolgoznak a legkiválóbb konstruktőrök és technikusok a különleges kiképzésben részesült szakmunkásokkal együtt, a legmodernebb típusú repülőgépek előállításán. De a még oly csodás technikai újításoknál is nagyobb jelentőségű — éppen aviatikai szempontból — az emberanyag, a testi-lelki előfeltételek egész sorával rendelkező pilóták minősége. A mai német állam vezetői idejében ismerték fel, hogy a repüléshez elengedhetetlen pszichofizikai adottságok mennyire megvannak a hadseregen túl az egész német fiataliságban s ezért a repülést nemcsak a német hadvezetés lé-

Katonai szövetség a Szovjet és a balti államok között

A Havas ügynökség úgy értesül, hogy a Szovjet és a balti államok között kiterjesztik a katonai együttműködést. A litvániai incidenst sikerült békésen elintézni. Háború esetén a balti államok csapatai szovjet vezetés alá kerülnének.

Kert megnyitás

A legkellemebb családi szórakozóhely a **Horga vendéglő kerthelyisége** II. ker. Str. O. Iosif. Elsőrendű ételek, kitűnő italokról gondoskodik: Bergkessel Antal vendéglős

tulniok? És ezek is megsemmisülnek? Megint megnövekszik a fekete fejkendős asszonyok és leányok óriási hadserege. Újabb hadosztályokkal bővül ez a hatalmas tábor. Istenem, hány kéz keresi elő a szekrényből azt a fényképet, amelynek eredetije már nem jön többé vissza. És könyvek csorognak le a fiatal, meg ráncos arcokon arra a barna dobozra, melynek vékony rézdrótjaiból a halál muzsikál mostanában.

Ideges mozdulattal, szinte kicsit tébolyodtan csavarok egyet a foggantyún. A vékony fémlemez, amely azt állomást mutatja, hirtelen felszalad. Új hang, új adóállomás. Valamilyen ismeretlen beszéd hatol a fülemhez, nem szláv és nem is latin, hasonlít az északi skandinávhoz, de mégsem az. Egyetlen szót sem értek. Reszkető, öreges hangot hallok. Úgy gondolom, tudományos előadás, mert ismerős görög szavakat veszek ki: Akropolis, Athén, Kréta, hellenizmus, Euripides, Solon, Sofokles. Valamilyen tudós bácsi görög irodalomról és művészetről beszél. Jól eső kábulatban egy óra hosszat hallgatom ezt a részemre teljesen idegen és érthetetlen előadást és gondolatban szorongatom ennek a boldog öreg tanárnak a kezét, aki kiesve korból, térből és időből visszavarázsolja önmagát és hallgatóit egy álomvilágba, ahol nem voltak még gépmadarak, páncélos egységek, ahol nem megsemmisült meg húszezer ember félórak alatt és ahol nem volt még beszélő doboz.

Több állomást nem hallgattam. Ezzel a szép és kelleme emlékekkel tértem nyugovóra és hosszú idő óta ezen az éjszakán aludtam nyugodtan... **Károly Sándor.**

nyeges elemévé tették, hanem szervesen beiktatták a német nevelésbe is. A repülés bizonyos mértékben a német nemzetnevelés tengelyévé lett.

Régi mondás, hogy az 1870—71-es háborút a porosz iskolamesterek nyerték meg. A mai német ifjúság érdeklődését tervszerű munkával irányították az aviatikára s az új nemzedék a férfias nevelés betetőzését a repülő-kiképzésben látja. A korszerű repülés problémáiba már az iskolagyermekeket is beavatják. A repülőgépmoделlek építése például az összes berlini iskolák 80 százalékában, a hamburgi iskolák 78 százalékában valóságos tantárgy. Az ifjúság érdeklődését különféle versenyek fokozzák. Az iskolák versenyében minden tanévben 3000 márkás díj kerül kiosztásra; ezt az az intézet nyeri el, amely az aviatikai fizika és modellepipítés terén a legjobb közösségi munkát produkálja. 5000 márkával jutalmazták azt az érettségizőt, aki a legalaposabb tudományos képzettséggel indul a repüléstani főiskolai tanulmányozására.

Óriási szerep jut az iskolának a vitorlázó repülés fejlesztésében. Hogy Németország milyen eredményeket ért el a motornélküli repülősport terén, arra nézve jellemző, hogy a nemzetközi bizottságtól kiosztott 38 arany jelvényből 31-et német repülők nyertek el. 1633 ezüst jelvényből 1232-t szereztek meg a német vitorlázó repülők, ugyanakkor, amikor az angoloknak csak 57, a franciáknak 42, a svájciaknak 27 és az amerikaiaknak 25 jutott.

A CAPITOL mozi szenzációja

ma, csütörtökön és holnap, pénteken:

WERTHER

Goethe remekműve filmen. -- A filmgyártás nagy eseménye

Mussolini a háboru és béke válaszütián huszonöt évvel ezelőtt

Mint szociálista lapvezér a háboruban látta a nép megerősödésének lehetőségét.

L'homme qui cherche... Az ember, aki kutat. 1914-ben a milanoi szociálista ujság, az Avanti, vezércikként alatt gyakran jelenik meg a különös, francia jelzés és csak a beavatottak tudják, hogy a cikkíró Benito Mussolini. Még kevesebb azoknak a száma, akik tudnak arról a lelki válságról, amely az aláírás francia szövegét átírja el magát. Egy ember kutat. Miben? Az időkben. És kutatja önmagát, felülvizsgálja elhelyezkedését az olasz szociálista mozgalomban és kutatja a szociálizmusban lényegnek hitt nemzetköziséget. Az Avanti szerkesztője volt. Addig kilencszer volt letartóztatva, egy ízben tizenegy hónapot töltött fogházban. (Első ízben egy nagyszombat este tartóztatták le Luzernben. Amikor először volt a börtön négy fala között, behallatszott oda a feltámadást hirdető harangok érces hangja.) A világháború kitörésekor már párttitkár, lapszerkesztő, akinek lépéseit, gondolatait nemcsak a rendőrség, hanem az ellenfél, a polgári liberálisok is számantartották. Mintha ezek jobban betekintettek volna a szociálista lapvezér kételyeibe és Mussolininek ebben az időben azt a jelszót adták: „a nagy habozó”.

VALASZUTON — DÖNTENI KELL

Valóban nem habozott, de hosszú hónapok kellettek ahhoz, hogy kiforrassa önmagában azt a lelki képet, amely történelmi alakította. A világháború kitört. Olaszország nem üzent hadat. Ezt azzal indokolta szövetségesei, a központi hatalmak előtt, hogy azok nem értesítették előre a belgrádi ultimátumról és nem vonták be Olaszországot az előzetes tárgyalásokba. Az antant oldalán kellemes meglepetést keltett az olasz semlegesség és Franciaország sietve elvonta csapatait az olasz határról — a Marnehoz.

Ennek a semlegességnek oka azonban súlyos belső válság volt. Néhány hét választotta el Olaszországot a „vörös héttől”, egy hirtelen támadt szociálista forrongástól, amely 1914 júniusában szélszéként tarolta végig a felszítet. A vonatkozó megállítottak, az üzleteket kifosztották, véresre verték a papokat, tábornokokat fogtak el, egyszerűen az olasz temperamentum tetőfokon dühöngött. Cagni tengerenagy alig verte le a mozgalmat, jött a szerajevói gyilkosság, a hadüzenetek. Az olasz parlament nagy többsége a semlegesség mellett döntött. A közvélemény azonban hánytorgatta a helyzetet, latolgatta az eseményeket. A hármasszövetség tarthatatlannak látszott mindenki előtt, de nagyjában két párt volt: a semlegeseké és az Ausztria elleni beavatkozást sürgetőké.

Mussolini a háború első napjától kezdve semlegességi politikát hirdetett. Gyűlölte Ausztriát és mindentél fontosabb volt számára az olasz irredentizmus céljainak megvalósítása. A trieszti osztrák börtönt, amelyben 1909-ben volt nem tudta elfelejteni. Ekkor egy gyűlésen az osztrák belügyminiszter beszédére célozva azt mondotta, hogy „Olaszország nem Alánál kezdődik...” Ala volt a trentinói olasz-osztrák határváros és Mussolini ezzel a kijelentésével arra célzott, hogy Trient, Bozen, Roveredo... a déltiroli városoknak Olaszországhoz kell tartozniuk. Soha nem tudta magát a nemzetközi gondolattal azonosítani. A „romagnolo”, a doviai szociálista kovácsmester fia nemcsak osztályöntudatot, hanem izzó hazaszeretetet is örökölt atyjától. A svájci nemzetközi társaság, — amelyben állítólag Leninnel is megismerkedett — a szociálforradalmárok internacionálizmusa nem tudott vérvé válni, mert ebben a vérben a Romagna nevű vidék népének izzó fajszeregete sűrűsödött. A szociálista iskola és a fajszeregete az 1914. őszén összeütközött benne és ez volt élete egyetlen belső összezapása, ez tette habozóvá, ez tette azzá az emberré, aki kutat. Válaszúton állott, döntenie kellett.

EZT A HÁBORUT NEM SZABAD ELSZALASZTANI

A nemzetköziség elvei csödtöt mondtak szerte a világban. Eltérője: Giorgio Pini, többmillió példányban megjelent könyvében elmondja, hogy mint hatott reá a háború első őszén, hogy Gusztav Hervé, a nagy antimilitarista önkéntesként belépett a francia hadseregbe. Lelkítusai voltak: Mindig azt hirdette, hogy csak a háború szülhet nagy forradalmi átalakulást és ebben a tétlenség időszakában részt vesz az egész olasz nemzet. Az olasz egység

csak politikai egységként jelentkezett: a lelkek még nem forrtak össze. Hitt abban, hogy ami az igazi olasz egységet megteremti, az a háború lesz. A nemzeti áldozatkészség naggyá teszi az olasz népet.

Már-már szónoklataiban is felcsillan 1914 őszén a válság megérése. Nyíltan beszél az antant oldalán való beavatkozás szükségességéről!

— Nem mintha az antant a népek uralmáért viselné a háborút!... A beavatkozás kérdésében egyedül az lehet döntő, ami Olaszország érdeke...

Mintha ma hallatszanának el ezek a szavak. El kell ismerni, hogy Mussolini nem volt áruló és soha elveit fel nem adta. Az olasz nép érdekének mindekkéftisége volt az a gondolat, amely őt a forlíi párttitkár, a qualtieri tanítót, a luzerni kőműveslegényt, a Pó síkság széles országútjainak vándorát mindig kísérte. Soha nem tagadta meg Olaszországot.

A párt politikája inkább a semlegesség felé hajlott. Ezért került törésre a sor közte és az olasz szo-

1914. november 24-én a pártgyűlés kizárja a pártból. A gyűlésen jelen van, szeretne felszólalni, de hangja elvész a szitkozódás zajában. Szenori hangot vesz és jóslatától visszhangzik a terem:

— Jól jegyezzétek meg, amit e sorsdöntő pillanatban mondok! Nem fogok kegyelmet és irgalmat gyakorolni veletek, a gyávakkal szemben.

Az ajtó felé indul és onnan visszafordulva kiáltja:

— Eljön az idő, amikor úttörőnek fognak nevezni!

Uj lap jelenik meg Milano uccáin 1914 novemberében. Popolo d'Italia. A lap fejléce: Mussolini neve. A lap jellegje: Akínél a vas, annál az erő!

Huszonhat éve ennek... Mennyire látjuk ma ennek a jelmondatnak az igazságát.

Ennek a lapnak a hasábjain kibontakozik valódi egyénisége, az, amelyre évekkkel előbb egy emberismerő francia: Georges Lovel, figyelmeztette elvtársait:

— Mussolini nem közönséges szociálista. Egy napon még zászlóalj élén látjuk menetelni és kivont karddal tiszteleg az olasz lobogó előtt. A tizenötödik század condottiereje ő, aki tetterejével pótolni fogja egy kormányzat tehetetlenségét.

A Via Paolo de Cannobio szegényes odujában van a lapnak a szerkesztősége. Eleinte fiatal lelkes munkatársak övezik, de csakhamar a két nagy forradalmár: Marinetti és Battisti is hozzácsatlakozik. Mind a beavatkozás hívei voltak, de egyikükben sem volt erő arra, hogy sajtót adjanak a gondolatnak. Mussolini most már szabadon kezdi meg a beavatkozás melletti agitációját. Már nem „habozó”, nem „kutató”, hanem világosan látja az irányt az olasz területi gyarapodás felé. Tolla felszabadul a terhektől, könnyűvé lesz és szabadon írja le a nagyon is kidolgozott, előkészített gondolatokat. Követeli a hármasszövetség felmondását és szírié minden nap megismétli:

— Boldogtalan az a nép, amely kivonja magát a küzdelemből.

A kormány küzd a semlegesség fenntartásáért. A Popolo d'Italia főszerkesztőjét — most már tizedszer bebörtönözik. Rövid focházhüntetése után a külső helyzetet változatosan találja. 1915 tavasza van. D'Annunzio a Garibaldi-vitézek emlékművének leleplezésén háborús beszédet tart. A kormányban Salandra és Sonino háborúspártiak. Ebből kormányválság lett. A válság megoldásánál a király nem titkolja, hogy maga is a háború mellett van. Mussolini rákényszerítette — ezuttal először — akaratát Olaszországra. 1915 május 24-én megtörténik a hadüzenet. A Popolo d'Italia ezeket írta:

— A mai naptól minden vitának vége. Csak olaszok vannak és anánk a gvönvörű Olaszország, akiért félelem nélkül áldozzuk fel életünket.

KÖZLEGÉNY A DOBERDON.

Mussolini egész életét át kitűnt személyes bátorságával. A fasiszta mozgalmak idején, a szociálista tömeg megostromolt egy kávéházat, amelynek egyik ablakában Mussolini ült. A tulajdonos kérte, hogy távozzon a hátsó ajtón, nehogy a tömeg össze-

A HABZÓ FOGPÉP

cialistapárt között. A bolognai pártértekezleten így beszélt:

— Nézzhetjük-e mi tétlenül, mi szociálisták a most folyó gigantikus harcot? Nem-e kötelességünk a kezdeményezést magunkhoz ragadni?

Lemondott az Avanti szerkesztői állásáról és bár nagyon szegény volt, de a felmondási időre járó összeget visszautasította. Visszavonult a párttól, ahol úgy beszéltek róla, mint „lejárt” emberről. De még egy cikkben utoljára felemelte a szavát:

— Még a legyőzöttekről is megemlékszik a történelem. Csak arról nem tudnak semmit, aki a harcból kimarad. Ha Olaszország továbbra is semleges marad, halott ország lesz és nem az élők.

Uj lapocska Milano uccáin

zúzza a helyiséget. Erre Mussolini felállott, távozott — a főajtón és elvonult a vérszomjas tömeg előtt, amelyből senki egy ujjal sem merte megérinteni. Máskor a Popolo d'Italiát ostromolta a tömeg és Mussolini az ablak melletti íróasztalnál — tejet ivott. A tejes pohár mellett egy revolver volt.

— Ezzel a revolverrel — mondotta Arnaldo fiérének — legalább kettőt vinnék magammal a túlvilágra. De a milanoi szociálistapártban nincsen két ember, aki a halállal szembe merne nézni. Ezért hát... megiszom a tejet.

A háború kitörése után nyomban kimutatja, hogy bátorsága van arra, hogy a halállal szembenézzen. Önként jelentkezett, de várnia kellett, míg évfolyama sorra kerül. 1915 nyarán mint bersaglieri — közlegény, bevonul. Egyik munkatársa kéri, vigyázzon magára, gondoljon Edda leányára.

— Éppen azért, mert gyermekem van, most már nyugodtan halok meg.

VÉREVEL ÖNTÖZI A TRIESZTI UTAT

A Doberdon, a Karszt borzasztó sziklái sem veszi el a tekintetét — az ő Olaszországaról. Ösztönösen megérzi, hogy bepolitika és hadvezetése nincsenek rendben. Lapjának cikkeket küld, melyekben részben Orlando belügyminiszter tehetetlenségét ostromolja. A „nemzeti tehetetlenség kormányáról” ír állandóan, mert a kormány eltűri a szociálisták bomlasztó jelszavait, amelyek 1917-ben már közhelylyé váltak és ezek között ilyesmi:

— Nem akarunk téli háborút...

A Doberdon, a 144. számú magaslaton 1917 február 23-án egy lángszóró áttűzsedett csövében felrobbant lövedék 42 sebet ejt a testén. A kórházban negyven fokon felüli láza, óriási fájdalmak voltak, de a megtört arcon fénylő szemek belső boldogságról beszéltek. Mint mondotta:

— A Trieszthe vivő utat véremmel megöntöztem.

A kórházat, amelyben feküdt bombázták. Ágyhoz szegzetten várta a halált. Élete pokoli pillanatait élte át, végül sikerült őt kimenteni, egy milánói hadikórházba került. 1917 márciusában a kórhágyon először néz szembe azzal a férfival, akivel az olasz császárságot megalapította. Viktor Emánuel látogatta meg a kórházat. Az ágyhoz lépve kérdezi?

— Ön, Mussolini? Hogy érzi magát?

— Nem nagyon jól. Felség.

— Sok jót hallottam Önről.

— Felség, csak a kötelességemet teljesítettem.

— Brávó, Mussolini. Viselje megnyugvással fájdalmait.

1917 március 7-től 1922 október 29-ig nem találkoztak. Az utóbb említett napon telefonon Rómába hívatta a király, hogy népe sorsát az egykori bersaglieri káplárra bizza. A két ember sorsában a két határnap egyben határok. De ilyen határok Mussolini életében 1914 november 24., a kétsége és kutatások utjáról a nemzeti gondolathoz való elkötelezés, a pártból való kitaszítás napja is... vagy 1940 június, amikor ismét a háború és béke lehetőségei hánykolódnak lelkében.

= HIREK =

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

ELŐFIZETESI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolevan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

18-10 és este 10 óra után: 28-11

Hősök hőse

Hősök napján kegyeletes szívvel emlékezik a világ azokról, akik háborúban, harctereken véreztek el: ők, a hősök, akik a haza, szülőföld, otthon és család védelmére testüikkel álltak védőfalat. De amikor az utókor hálával ünnepli a hős férfiakat, ugyanakkor sokakban felvetődik a kérdés: miért nem születtem én is hősi tettek véghezvivőjének? Mert hisz, ha a háború mind az öt kontinensre is kiterjeszkednék, hős azért még így sem lehetne mindenki, nem is szólván a nőkről, gyermekekről, vagy azokról, akik valamilyen testi fogyatékosságban szenvednek.

És mégis mindenki hősnak született, mert minden ember magában bírja és önmagában hordozza minden hősiesség lételemét, a tragédiát. Minden ember egy tragédia a test és lélek egymással szembeni küzdelmében. „Mert belső emberi voltom szerint gyönyörűségemet találok az Isten törvényében, de más törvényt látok tagjaimban, ez küzd értelmem törvénye ellen...” (Szent Pál a rómaiakhoz írt leveléből). Ember annyit jelent, mint test és lélek elválaszthatatlanul egybefonódó küzdelem. Mindenkinek meg van a maga természet szerinti törvénye, joga és kötelessége. A lélek magasabbrendűsége, bár tagadhatatlan, de így testhez-kötötten maga is esendő és a kedveszerinti magasba szállása csehéz, mert ha magasba akar emelkedni, magával kell ragadnia a nehézkes, föld és testek vonzóvarázskörébe tartozó testet is. A test is, ha csak a test törvényeit kellene élnie és betöltenie, tökéletes lenne és hős a hordozója. De ez a kettős test-lélek: ember-perszonál-unió, külön-külön törvénnyel, a magasabb rendeltetésű fél hivatását betölteni csak nehéz harcok árán képes. És ebben van a tragikum. És ebben a test-lélek harcban egy lehet a vesztes és csak ugyanaz az egy a győztes is. És mégsem mind a kettő győzelme győzelem és nem mind a kettő vesztesége legyőzetés. Mert, ha a test győz és a lélek legyőzetik, legyőzetett a test-lélek komplexuma, az ember is. Ha a lélek győz, akkor a test veszít ugyan a test törvényei szerint, de magasabb törvények alattvalója lesz: a lélek törvénye. Ha a lélek alacsonyodik a testhez, a test semmi-vel sem magasatosul, hanem csak a lélek züllik alsóbbrendűvé.

Ilyen tragédia nincsen római-görög tragédia klasszikusoknál; erre a küzdelemre Isten osztotta ki a szerepeket és az utolsó felvonás után ugyancsak Ő büntet, vagy jutalmaz. A küzdelem élet-halálra megy. Aki veszít, elveszett; aki nyer, halhatatlan. Hosszú a küzdelem, sokaknak tíz évtized is, de indulni csak egyszer lehet. A verseny kötelező. Már közhelynek is banális, hogy az életküzdelemhez a világ csak díszlet, pedig ez így van; nem az ember külső világához, cselekedeteihez, stb. díszlet a világ, hanem a belső lélek-test harchoz. És ha sokszor az emberek tudatosan játszanak színház-komédiást, nem baj, mert ez is kulissza csupán.

Szent Pál írja az apostoli méltóságról: „Ez a kincsünk cserépedényben van”. Vonatkoztatható ez a kincs a lélekre is és cserépedény lenne a test. A hős pedig az, aki e drága kincset e törékeny korsóban is át tudja menteni a halhatatlanságba. „Ha ugyanis a test szerint éltek meghalok, de ha megöltek a lélekkel a test cselekedeteit, élni fogtok”. (Szt. Pál a rómaiakhoz.)

Hősök napján, ha az emlékezés folytán elfogy a vágy: hősnek lenni, ne feledjük, hogy csupán a lélek győzedelme győzelem és a győző neve szent.

Simándy Pál.

Hősök napja

A Hősök napjának mai megünneplésére — mint már jelentettük — az illetékes hatóságok megtették a szükséges előkészületeket. Az Úrii-téren, ahol délelőtt kilenc órakor a tábori mise lesz, oszlopokon nemzeti zászlókat helyeztek el. A tábori misét nagy papi segédlettel Tiucra Patrichie dr. főesperes fogja mondani. Tábori mise után körmenet vonul a katonai temetőbe, ahol megkoszorúzzák a hősök sírját. Ez alkalommal Sárbusescu ezredes emlékszik meg kegyeletes szavakkal a világháborúban elesett hős katonákról.

(—) LAPONK LEGKÖZELEBBI SZÁMA a mai Hősök-napjára elrendelt általános munkaszünet következtében szombaton korán reggel a rendes időben jelenik meg.

— GRIGORCEA NAGYKÖVET — KÜLTÜGYI ÁLLAMTITKÁR LETT. Bucurestiből jelentik: Grigorcea Gh. nagykövet megbízást kapott a külügyminisztériumi államtitkári tisztség betöltésére.

— Brauchitsch vezérezredes sógora elesett. Berlinből jelentik: Dr. Ernst Ruffer német föld-birtokos, mint egy gyalogezred hadnagya a Somme mentén vívott ütközetben elesett. Ruffer Brauchitsch vezérezredes sógora volt.

— Csütörtökön és szombaton nem lesz piac. Bucurestiből jelentik: Csütörtökön és szombaton a nemzeti ünnepre való tekintettel a piacok egész napon át zárva lesznek.

— Hetvenöt százalékos utazási kedvezmény a Bucurestii Hónapra. Beszámoltunk arról, hogy a CFR vezérigazgatóság a Bucurestii Hónap, valamint a Könyvhónap alkalmából június 5-től 30-ig 50 százalékos vasúti kedvezményt ad. A kedvezmény már életbe is lépett és ezzel kapcsolatban a vasúti vezérigazgatóság közli, hogy három napra érvényes úgynevezett week-end jegyet is kiad 75 százalékos kedvezménnyel. A jegyet minden hét pénteken éjjel után induló vonathoz lehet igénybe venni, a visszautazásnál pedig a fővárosból legkésőbb hétfő éjjel 12 órakor kell elindulni.

Elejtett szeméit

harisnyáin olcsón és gyorsan felszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota

— A halféléket mentesítették a kétszázalékos adó alól. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy a szegényebb lakosság helyzetének megkönnyítése érdekében több hal fajtát mentesít a 2 százalékos illeték alól. Ezek a hal fajták a következők: ponty, csuka, hering, kárász hal, valamint több más halfajtát.

— Családi dráma — féltékenységből. Budapestről jelentik: Tóth László 43 éves téglagyári napszámos szerdán délután beretvával átvágta felesége nyakát, több helyen átvágta a karjait és mellén is három hatalmas sebet ejtett. Tette után az őrző ember elmenekült, de később a budai hegyekben egy bokor alján rátaláltak. Vértócsában feküdt, mert beretvával átvágta a saját torkát is. Ugy az asszonyt, mint a férfit beszállították az egyik kórházba. Az asszony állapota nagyon súlyos, míg a férfit könnyebb. A véres szerelmi drámát a férj féltékenysége idézte elő.

Munkaszünet június hatodikán és június nyolcadikán

Tegnap megérkezett a munkaügyi vezérfelügyelőséghez a munkaügyi minisztérium rendelete a csütörtöki Hősök Napján és a szombati restaurációs ünnepen kötelező munkaszünet tárgyában. A munkaügyi minisztérium rendelete a következőket tartalmazza:

Az összes gyárakban szünetel a munka. Azok az ipari vállalatok, melyek a hadsereg számára dolgoznak és engedélyt kaptak a munkaügyi minisztériumtól arra, hogy ünnepeken is dolgozzanak, a mai, csütörtöki és a szombati ünnepnapon is folytatják a munkát. Az összes üzletek azonban úgy a csütörtöki, mint a szombati napon zárva maradnak és piac sem lesz. A borbély és fodrászüzletek mindkét ünnepnapon zárva lesznek. Vasárnap délelőtt tízenkét óráig a borbélyüzletek nyitva tarthatnak, de ezzel szemben hétfőn délután három óráig zárva maradnak.

A munkaügyi minisztérium rendelete alapján tehát úgy ma, mint szombaton szigorú munkaszünet van és csak a különleges engedéllyel rendelkező ipari vállalatok dolgozhatnak.

Üzletátvétel

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy a

HORGA VENDEGLOT

II. ker. Str. O. Iosif, átvettem. — Elsőrendű konyha, kitűnő italok, szolid árak. Szíves pártfogást kér: Bergkessel Antal.

Metaxas:

Holnap ránk törhetnek

Athénből jelentik: Metaxas miniszterelnök Malgassában a nemzeti ifjúsági szervezetek előtt mondott beszédében többek között a következőket jelentette ki:

— Bár ma békében élünk, már holnap ránk törhet a vihar. A háborút el akarjuk kerülni, mivel olyasmit nem követelünk, ami a másé, a háború mégis bekövetkezhet. Lehetséges, hogy út az óra, amikor a haza szolgálatba hívja nemcsak a fiatalokat és az öreg embereket, hanem titeket is fiúk és lányok.

(—) Bundra Andrei dr. alezredesi előléptetése. A június 8-i nemzeti ünnep alkalmával a hadsereg kötelékében számos előléptetés történt. A temesvári helyőrségben többek között Bundra Andrei dr. hadbíró-őrnagy előlépett alezredessé. A katonai törvényszék közbecsült, kiváló bírójának megérdemelt előléptetése nagyszámú barátai és tisztelői körében osztatlan örömet váltott ki. Bundra Andrei dr. alezredes évek előtt hosszabb időn keresztül Temesvárott a katonai cenzurahivatal vezetője volt és ezen működésében mindenkor megértő, belátó és igazságos eljárást tanusított.

— Lapot ad ki Hollandiában a német kormány. Amszterdamból jelentik: A DNB közli, hogy szerdán Deutsche Zeitung in den Niederlanden címen új német lap jelent meg Amszterdamban. Seiss-Inquart birodalmi biztos egyik beszédében kijelentette, hogy a lap nemcsak a hollandiai németek sajtószerve lesz, hanem eszköz arra, hogy minél szorosabbá tegye a közigazgatás és a lakosság közötti kapcsolatot.

(—) Női zarándoklat Radnára. Az Urinők Mária Kongregációja zarándoklatot rendez június 18-án Máriaradnára. A zarándoklaton résztvenni óhajtok június 15-én este félnyolc óráig a belvárosi püspöki palotában levő Misszió üzletben jelentkezhetnek.

„Minden téren szükség van a balkáni népek együttműködésére”

Belgrádból jelentik: A külkereskedelmi minisztérium kedden villásreggelit adott a Balkán szövetség gazdasági konferenciáján résztvevő delegátusok tiszteletére. Andras kereskedelmi miniszter beszédében ezeket jelentette ki:

— A Balkán szövetség évek óta örökdió a béke fenntartása és a Balkán rendjén. Ez a szövetség igyekszik magas hivatását teljesíteni és e célból együttműködési politikát folytat a Balkán népei között nemcsak gazdasági, hanem más téren is. Most, amikor a háború dühöng Európa legnagyobb részében, még nagyobb szükség van az együttműködésre, hogy sikerrel védelmezhesük meg törvényes jogainkat és érdekeinket.

CORSO mozi

Újra megjelenik a temesvári közönség előtt a nők bálványa

Ramon Novarro

A KALAND

cimű legújabb filmjében, melyben a többi főszerepeket Marian Marsh, Margaret Tallichet és Verebes Ernő játszák.

A kereskedőknek új bónuszleveleket kell beszerezni a két százalékos nemzetvédelmi adó leróására

Ismeretes, hogy mindennemű eladás után két százalékos fizetési bónuszt kell kiállítani a kereskedőknek a vevő számára. A temesvári pénzügyigazgatóság újabb közlése szerint ezeket a fizetési bónuszt két példányban kell ezentúl kiállítani, tehát a kereskedőknek új, erre a célra készített bónuszleveleket kell beszerezni. Ezek a bónuszlevelek kétszáz lapot tartalmaznak és százig terjedő sorszámmal vannak ellátva. Az eladások után kiállítandó bónuszt tintaceruzával kell írni és másolópapír segítségével két példányban kell elkészíteni. A bónuszlapon egyik példányát a vevő kapja, a másolat pedig a füzetben

marad. Ezeket az új bónuszleveleket a kereskedők legkésőbb jövő héten szerdáiig kötelesek beszerezni bármelyik könyvkereskedéstől, amelyek a bónuszleveleket egységes minta szerint hozzák forgalomba. Az új bónuszleveleket ezenkívül a pénzügyigazgatóságon kell láttamoztatni. Azokat a kereskedőket, akik az új bónuszleveleket szerdáiig nem szerzik be, vagy nem láttamoztatják, 500 leitől 50.000 leig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják és amennyiben másodszer is kihágást követnek el ezen két százalékos fizetési bónuszt kiállításával kapcsolatban, üzletüket is bezárják.

A vasuti forgalomban beállott zavarok még nem multak el

Temesvár és Bucuresti között a közvetlen vasúti forgalom az árvíz miatt még mindig szünetel. Bucurestiből a Temesvár felé vezető vonalon a vonatok továbbra is csak Filiasig járnak, Temesvárról pedig a főváros felé Turnu-Severinnél tovább nem mehetnek. A Mehedinți megyei Prunisor-i állomás körüli a vasúti pályán tíz kilométernyi hosszúságban még mindig egy méter magas víz áll. Temesvárnak ennek következtében csak Aradon és Erdélyben keresztül van vasúti összeköttetése Bucurestivel és valószínű, hogy ez az állapot még napokig így marad. Tekintettel arra, hogy az aradi vonalat a Temesvárról a főváros felé való fokozott vasúti közlekedés igen megterheli, ezért a múlt héten ideiglenesen beszüntetett vonatok közül Temesvár—Arad—Nagyvárad között egy vonatpárt ismét forgalomba helyeztek. A két vonat közül egyik reggel 8 óra 20 perckor indul Temesvárról Aradon át Nagyvárad-

ra, a másik pedig Nagyváradról Aradon át este 19 óra 25 perckor érkezik Temesvárra.

A Bánságban és Erdélyben több vasutvonalon szintén megakadt a közlekedés a sok víz következtében. Így a Karánsebes—hátszegi vonalon Vaskapú és Hátszeg között a pálya alámosása következtében nincsen forgalom. Ugyancsak nem járhatnak a vonatok Piski és Petrozsény között sem.

Szőrény és Krassó megyék számos helyéről jelentenek árvíz. Herkulesfürdön a villanytelep beszüntette működését, mert a kiáradt víz egészen a telepig ér és azt elöntéssel fenyegeti. A hegyi patakok mindenfelől sok vizet hoznak magukkal. Több helyen a víz elöntötte az országutat. Lugoson a Temes vize az utóbbi napokban egy méternyel emelkedett. Számos helyen a szántóföldet is elöntötte a víz.

(—) **Búcsúünnep a szerb székesegyházban.** A görög keleti szerb egyház ma ünnepi Andocsütörtököt, amely egyúttal a püspöki székesegyház búcsunapja is. Ebből az alkalomból Csirics Irinei dr. újvidéki szerb püspök Temesvárra érkezett és ma délelőtt tíz órakor a székesegyházban nagymisét mond, utána pedig a székesegyház körül a szokásos búcsunapi körmenetet vezet.

(—) **Megszűnt bérmozgalom.** A lugosi Lengyel-féle gyapjúipar részvénytársaság és a munkások között a kollektív szerződés megkötése alkalmával bérdiszcrepancia merült fel, amely a temesvári munkügyi vezérfelügyelőséget is foglalkoztatta. Hanes Traian munkügyi felügyelő vezette a tárgyalásokat, amelyeknek eredményeképpen az új kollektív szerződés hat hónapra jött létre és a munkások 10—15 százalékos béremelést kaptak.

(—) **Gépészmérnök halála.** Koós Endre okleveles gépészmérnök, a resicai mozdonygyár vezetője, egyik kolozsvári szanatóriumban ötvenegy esztendőskorában meghalt. Holttestét Temesvárra hozták és pénteken, június 7-én délután hat órakor az erzsébetvárosi temető kápolnájából kísérik sírjához. Halálát gyászolja özvegye, Koósné Speidl Eta, Kasán lakó édesanyja és nagy rokonság.

(—) **A bánági nyugdíjasok egyesületének közgyűlése holnap, pénteken délután négy órakor lesz az erzsébetvárosi Kiefer-vendéglőben.** Az egyesület vezetősége ezúton is kéri a nyugdíjasokat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban vegyenek részt.

(—) **A temesvári piarista liceum I. osztályába jelentkezők felvételi vizsgát tesznek június 18-án, kedden reggel 8 órakor a román nyelvből és a számtanból.** Ezen alkalommal az igazgatósághoz a következő okmányokat nyújtják be: keresztlevel, születési bizonyítvány, állampolgárság, iskolai és újraoltási bizonyítvány. A felvételi vizsga díja 90 lei. Az iskolával egybekötve piarista internátus is működik, a melyről kívánatra szívesen küld tájékoztatást a Piarista Házfőnökség, Timisoara, I. Str. Venetia 6.

(—) **Hivatalok munkaszünete.** A közhivatalok ma és szombaton egész napon át nem dolgoznak, vasárnap pedig a szokásos rendes munkaszünet van. A pénteki és hétfői hétfői szünetre való tekintettel a közhivatalokban csak pénteken és hétfőn délután három órától este félnyolcig dolgoznak.

(—) **Orvosi hír.** Dr. Burian sebész hazaérkezett és újra rendel. I. Str. Galati 2. Telefon: 15—10.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Mercea Maria született Muresan ötvenhat éves, Sütő Lajos tizenöt éves tanuló, Carpaci Ioan huszonnégy éves mezőgazdasági munkás.

(—) **Hittanvizsga a katolikus magyar fiúgimnáziumban.** A temesvári katolikus magyar fiúgimnáziumban a hittanvizsgák hétfőn, június tizedikén délelőtt tíz órakor kezdődnek mind a négy osztály növendékei számára. A vizsgán mint püspöki biztos Kayser Lajos nagyprépost elnököl.

(—) **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Staudt Mátyás, Höhn Franc, Florescu Stefan, Sosdeanu Constantin, Stemmelstein Eva Hildegard, Kertész János Mátyás, Coveci Mihai.

SZÉPSÉGE ÉRDEKÉBEN

használja naponta a Richard Hudnut cég kiváló minősége által világhírű készítményeit.

PUDER, KRÉM, ARCROUGE, AJAKROUGE

RICHARD HUDNUT

Szépségápolás

PARIS-NEW-YORK

(—) **Vasárnap alakul meg az első kerületben a népközösségi tagozat.** A Belvárosi magyarsága vasárnap, június 9-én délelőtt tizenegy órakor a Magyar Ház első emeleti nagytermében közgyűlést tart, amelyen megalakítja a Magyar Népközösség tagozatát. Az alakuló közgyűlésen megjelennek a Magyar Népközösség bánági tagozatának vezetősége is.

(—) **Házasságok.** Az anyakönyvi hivatalban a következő mátkapárok kötöttek házasságot: Stern Ernő László kereskedő és Reich Eszter, Blázy Gáspár gyárimunkás és Engelmann Emma, Kirchner János cipész és Bugyanek Margit, Pap József napszámos és Lőrinczi Rozália.

Szováta női bajok, rheuma, bronchitis ellen. Villa MADELEINE, kítűnő szobák, ocsó árak.

— **Magára hagyta a sofőr az égő autóbust.** Belgrádból jelentik: A Német Távirati Iroda írja, hogy Nyugat-Szerbiában az egyik országúton egy társasgépkocsi, amelyben 35-en voltak, menetközben kigyulladt. A gépkocsi vezető kiugrott a járműből és a nagy sebességgel rohanó kocsit sorsára hagyta. Az utasok között pánik keletkezett, betörték az ablakokat és kiugráltak az autóbustól. Szerencsére az út nyilegyenes volt, valamennyi utas megmenekült. A társasgépkocsi teljesen leégett. (Rador)

LEGUJABB

Pénteken Rómában ismét összeül a minisztertanács

Az angol követség gazdasági személyzete elhagyta Rómát

Berlinből jelentik: Úgy tudják, hogy Mussolini miniszterelnök elnökletével pénteken újból összeül a minisztertanács. Ez az értesülés azért is nagy feltűnést keltett, mert az utóbbi évek során Olaszországban havonta csak egyszer ült össze tanácskozássra a kormány.

Rómából jelentik: Az angol követség személyzete, nevezetesen a gazdasági szolgálat személyzete szerdán elhagyta Rómát és Franciaországba utazott. Most már csak a szorosan vett diplomáciai személyzet és az angol újságírók maradtak Rómában. Az angol és francia nagykövetségeket állandóan katonaság őrzi.

Olaszország megnyugtatta a keleti államokat

Belgrádból jelentik: A Vreme szerint Olaszország végső elhatározását azért halasztotta el, mert erre egyes kis államokban és a Szovjetunió bizonytalan magatartása kezdte. Olaszország

jelenleg azon fáradozik, hogy ezeket az államokat megnyugtassa afelől, hogy a háború kiterjedése őket egyáltalában nem érinti.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Drámai körülmények között érkeztek haza Flandriából az angol katonák

Londonból írják: Sűrű ködben és szitáló esőben nagy forgalmat bonyolítottak most le a délkeleti angol kikötők. Sűrű egymásutánban futottak be a csapatszállító hajók a Csatorna tulsó oldaláról, „valahonnan Flandriából“, de első sorban Dunkerqueből és

hozták a holtfáradt Tommykat, az angol expedíciós hadsereg katonáit,

akiket az utóbbi napokban nagy tömegekben sikerült kimenteni a flandriai pokolból. Az angol lapok nagy tudósításokban számolnak be a flandriai harcokról megmenekült katonák viszontagságairól és fogadtatásáról.

Minden elbeszélés helyett többet mond az utóbbi három hét flandriai eseményeiről a hazatérő expedíciós sereg külseje. A katonák arcár

többhetes szakáll

borította. Legöbben hetek óta alig aludtak, mert vagy harcba állottak, vagy meneteltek. Majdnem mindegyik katona szemgyulladását kapott az állandó virrasztástól és lőporfüsttől.

PUSKAVAL ÉRKEZTEK

A legtöbb katonán rongyokban lógott az egyn ruha. Az elegáns Tommyk mint megviselt hadfiúk tértek vissza Angliába. Acélsisakjaik golyók nyomait mutatták. Akadt olyan katona is, aki meztőlük érkezett, bakkancsa tönkrement a viszontagságos menetelések során és új bakkancsot nem tudtak kapni a fronton. Kiemelik azonban a tudósítások, hogy

mindegyik katona magával hozta puskáját

és harcászati felszerelését.

A kikötőkben, ahol a kis kereskedelmi gőzösköről és hadihajókról kihajózták a megviselt sereget, a polgári lakosság könnyezve ölegette a katonákat. Az asszonyok ennivalóval várták az éhes Tommykat, kávéval, kakaóval, csokoládéval és cigarettával vendégelték meg őket és takarókat osztottak ki közöttük.

A katonák hangulatán nem hagyott nyomot az utóbbi három hét keserves élménye. Szívesen beszéltek a flandriai pokol számtalan drámai eleményéről és a Csatornán való átkelés izgalmas kalandjairól.

AKIK ŐSZVA MENEKÜLTEK...

Az angol kormány valamennyi mozgósítható kereskedelmi hajóját a dunkerquei kikötőbe küldte. Öreg, nyugdíjas tengereszek önként vállalkoztak a veszedelmes feladatra, hogy repülőgépek támadásai közben behajózzák a katonákat. A német repülőgépek egymást követő hullámokban támadták a kikötő előtt várakozó hajókat s egymást érték a légi ütközetek. A katonák csónakokban közelítették meg a hajókat, de sok csónak már nem érte el a hajót, mert légi-

támadás érte. A repülőgépek gépfegyver-sortúzzal árasztották el a katonákat szállító csónakokat. Igen sok katona elmesélte, hogy

űszva közelítette meg a hajót,

amelyen hazatért.

Az egyik katona, aki kereskedelmi hajón érkezett, elmondotta, hogy a hajó annyira zsúfolva volt katonákkal, hogy

Nagy a kereslet a házak iránt, de a magas árak mellett sem igen akad eladó

Temesvárott jelenleg igen nagy a kereslet házak iránt. Nemcsak temesvári lakosok keresnek házakat megvételre, hanem még vidékekről is sokan bejönnek a városba, hogy itt házat vásároljanak. Érdekes pedig, hogy a házak jelenleg alig hoznak három-négy százalékot, de azért mégis megfigyelhető, hogy a tőke házakban keres elhelyezkedést. Annál kevesebben akadnak azonban háztulajdonosok, kik hajlandók házukat áruba bocsátani. Jelenleg csak elköltözés, vagy haláleset miatt adnak el házakat. Vanak háztulajdonosok, akik házukat eladásra kínálják, voltaképpen azonban nincsen szándékukon az eladás. Csak azért származik az áleladási szándék, hogy az ügyösök és a vásárolni akarók által felbecsültessék házukat és lássák, hogy a versenyzők mennyire hajtiák fel annak árát.

A múlt esztendőben ilyenkor Temesvárott körülbelül ezer házat kínáltak eladásra, ma azon-

egyikük sem tudott lefekiüdni,

hanem egymás mellett szorongva kellett megtenniük az utat. A katonák szemtanúi voltak az egyik hajó elsüllyesztésének, amelyre már sok katonát hajóztak be. A német repülőök heves támadásai ellenére egy másik hajó heves tüzeléssel megmenteri a katonákat, de mégis sokan a katonák közül a tenger hullámaiban lelték halálukat.

Izgalmas kalandjuk volt azoknak a sebesült katonáknak is, akik egy hadihajón tértek haza. A hadihajót német repülőraj támadta meg és a hadihajó léghárító ágyúja heves tüzeléssel igyekeztek védekezni. A hadihajó legénysége kevésnek bizonyult a léghárító ágyúk kiszolgálásához és

a hajón szállított sebesültek is munkába álltak

és ők vitték a löszert az ágyúkhöz. A hajó léghárító ágyúja öt ellenséges repülőgépet lőttek le.

Érdekes részleteket meséltek el a katonák a flandriai harcokról is. Egy altiszt elmesélte, hogy visszavonulásuk közben megtámadtak egy ellenséges tankot és elfogták a tank védelme mögött előnyomuló gyalogságot. Miután foglyokat nem tudtak volna magukkal vinni, csak arra szorítkozhattak, hogy

a legénységet leszerelték, a tankot harcoképtelenné tették,

majd folytatták viszontagságos útjukat a tengerpart felé.

Az első adományok a magyar szülőotthon és csecsemőgondozó létesítésére

A nemesen érző emberi szív, amelynek rugója a felebaráti szeretet, hevesebben dobog, gyorsabban lököt, amikor hallja, hogy szegény fajtestvéreken segíteni kell. A segítés kérése ilyenkor nem marad a pusztába kiáltott és nyomtalanul elhaló szó, hanem visszhangja támad és ez a visszhang tettekben nyilvánul meg.

Nem maradhat visszhang nélkül az a jajkiáltás sem, amely a múlt héten a Magyar Népközség bántási elnökének, Kakuk János dr. igazgató-főorvosnak ajkáról hangzott el. A Blaskovics-telep magyarságának gyűlésén rámutatott arra, mennyire szükség van szegénysorsú magyar szülőanyák támogatására, ápolására és megszületett magyar csecsemők életbentartására, egészségének megóvására és fejlődési lehetőségének biztosítására. Hogy ez megtörténhessék, — mondotta — szükség van szü-

lőotthon és csecsemőgondozó intézet létesítésére.

A kimondott szó elhangzott, hullámozott, gyűrűzött és eljutott melegen érző magyar szívekhez. Ezek azonban nem maradtak meg a helyieslnél, hanem nyomban gyakorlati térére léptek. A Magyar Népközség bántási központja a felállítandó szülőotthon és csecsemőgondozó javára máris két tekintélyes adományt kapott. Egy temesvári magyar férfi, aki az értelmiségi pályán működik, ötvenezer leit ajánlott fel az emberbaráti intézet létesítésére. Alig könyvelték el nagy örömmel az adományt, amikor megjelent egy másik magyar testvér, műszaki pályán dolgozó, aki a maga nevében ugyancsak ötvenezer leit adott a magyar szülőotthon és csecsemőgondozó javára. Ezenkívül kijelentette, hogy népközségi évi tagdíját, amely eddig sem volt önkéntesen történt felajánlása révén alacsony, a kétszeresére emeli fel és kéri, hogy ezt a többletet is a szülőotthon és csecsemőgondozó fenntartására fordítsák, miként azt a húsz százalékos tagdíjmelést, amelyet a Mehala és a Blaskovics-telep magyarságának összessége erre a célra megajánlott.

Mindkét emberbarát kijelentette, hogy névtelen kíván maradni. Egyik is, másik is hangsúlyozta, hogy nem az a fontos, névszerint kicsoda ad, hanem, hogy mindenki adjon, aki adhat. Bizonyos, hogy ez a két példa serkentőleg fog hatni és megindulnak a kisebb-nagyobb adományok a bántási magyar életek megmentése érdekében. A szülőotthon és csecsemőgondozó létesítése most már biztosítottnak látszik. Az ingyenesen ellátott anyáknak és csecsemőkön kívül az intézetbe fölvesznek olyan anyákat is, akik anyagilag tehetősek és megfizetik a mérsékelt megállapítandó ellátási és kezelési díjakat. Ezek a díjak szintén hozzájárulnak majd a szülőotthon és csecsemőgondozó fenntartásához.

A királyi helytartó megváltoztathatja a hústalan napok sorrendjét

A városházára tegnap érkezett meg a harmadik hústalan napról szóló kormányrendelet. Eszerint minden héten szerdán, csütörtökön és pénteken lesznek a hústalan napok. Kivételt képez az olyan hústalan nap, amelyre ünnep esik. A törvényrendelet megadja a királyi helytartónak a jogot, hogy tartományuk területén a hústalan napok sorrendjét esetleg a szükséghez képest megváltoztassák. Baran Coirolan dr. főpolgármester kijelentette, nem tartja kizártnak, hogy Marta Alexandru dr. királyi helytartó élni fog ezzel a jogával és a harmadik hústalan napot hétfőre teszi, amikor a hústalan és húsos na-

pok felváltva következnek majd egymásután és a háztartások helyzete is megkönnyebbül áltál, hogy nem kell három napon keresztül egymásután hústalan ételekről gondoskodni.

Baran Coirolan dr. főpolgármester nyilatkozott a húsarokról is. Tekintettel arra, hogy a hentesek nem méltányolják — mondotta a főpolgármester — a városnak azt az eljárását, hogy a disznóhúst szabaddá tette és azt sokkal magasabb áron árulják, semmint azt az élőállat ára indokolta teszi, a város is azzal a tervvel foglalkozik, hogy a disznóhúst maximálja.

Valami hiányzik...

Amikor a múltév januárjában megalakult az ország egyetlen pártja, a Nemzeti Ujjászületés Frontja, a romániai magyar kisebbségeket is csatlakozásra hívták fel s biztosították számára számarányának megfelelően az öt megillető jogokról a Front keretein belül. A romániai magyarság számolva az előállott új helyzettel, örömmel fogadta a feléje nyújtott kezét és a lehetőségek szerint megkezdte országos szervezkedését. A romániai magyarság biztosítékot kapott arra nézve, hogy az új alakulatban, mint a Nemzeti Ujjászületés Frontjának magyar kisebbségi osztálya szerepel külön vezetőkkel, akiket saját soraiból választhat meg érdekeinek képviselőire. Ezek szerint az új politikai keret, magyar elnököt választhat, magyar titkárokat megválaszt és falvanként, aszerint, hogy milyen csoportokban éli kisebbségi életét.

Belső nemzettársadalmi kérdéseink intézéséből, amint tudjuk, a megalakult Magyar Népközösség már eddig is méltán kivette részét s ebbeli szándékát pillanatra sem adta fel és még a sikertelenségek sem keserítették el s nem vették el kedvét a munkától.

Elég volna csupán a már lezárt parlamenti ülésszakra utalnunk, ahol képviselőink panaszt panasz után terjesztettek az illetékesek elé s nem egy esetben orvoslást is nyert a jogos panasz. A Magyar Népközösség nem is akar egyéb lenni, mint az itt élő magyarság egyetlen szerve, ahol mindenkinek a panaszra meghallgatásra talál s ahol minden építő szándék megtalálja a maga útját a jobb és boldogabb életlehetőségek felé. Tudjuk, hogy egyszerű keret csupán, de ehhez a kerethez mi szeretnők és akarnók a tartalmat s a lelket adni.

A magyarság soraiból az elmúlt hónapok alatt olyan vezető férfiak állottak a mi ügyünk mellé, akik eddig ha nem is közönnel, de némi bizalmatlansággal viseltettek minden eddigi rendszer ellen. A Magyar Népközösség régen élő eszméje azonban megmozgatta őket és alkalmasnak látták az időt arra, hogy minden erejüket népük szolgálatába állítsák. És megkezdődött az építő munka minden vonalon és a magyar társadalom minden rétegében. A jobb és szebb jövőndő érdekében mindent félretéve vállalták a minden egyéni érdeket kizáró munkát és köteleességteljesítést. Az „akárról felfelé” való szervezkedés elve alapján meg kell egyszer valósítanunk a több lehetőségekkel kecsegtető szervezeteinket, amelyből csakugyan az lehet, aminek mi szeretnők, hogy legyen.

(—)

Mozi

MOZIK MŰSORA:

Csütörtök, június 6.

APOLLÓ: A tizenhárom álarcos titka II. rész (angol film).

CAPITOL: Werther vor Goethe (francia film).

CORSO: A kaland (angol film).

SCALA: Balalajka (angol film).

Péntek, június 7.

APOLLÓ: A vasálarcos (angol film).

CAPITOL: Werther vor Goethe (francia film).

CORSO: A kaland (angol film).

SCALA: Balalajka (angol film).

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA:

Csütörtökön, június 6-án a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Unirii téren levő Weisz gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a 3 August úton levő Löw gyógyszer-tár és a Petru Maior téren levő Meiszner gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Lahovary téren levő Cristea gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Str. Vacarescu 33 szám alatt levő Braun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Pénteken, június 7-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Sft. Ioan uccában levő Irgalmasok gyógyszer-tára.

Gyárvárosban a Maresal Joffre uccában levő Schul gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Keller gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Dragalina téren levő Csillag gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

...valószínűleg ülő foglalkozásonak tudható be... a fájdalmak majdnem elviselhetetlenek és időközönként nagyon ingerült vagyok

...ezek a szokásos tünetek ANUSOL-t kellene Önnek rendelniem.

...Ez megszabadítja hamar a kínzó fájdalomtól...

Aranycsík ellen

ANUSOL

SPORTSEMÉNYEK

A Carpat F. C. bucurestii megbizottjának nyilatkozata a kósza hírekkel kapcsolatban

Legutóbbi számunkban részletesen beszámoltunk azokról a hírekről, amelyek a vasárnapi, Nagy-bányán lebonyolításra kerülő Carpat FC—Gloria CFR nemzeti bajnoki mérkőzéssel és az azzal kapcsolatos állítólagos megegyezésről forgalomba kerültek. A Carpat FC bucurestii állandó megbizottja egyesületétől kapott utasítások alapján nyilatkozott a kósza hírekről és kijelentette, hogy a Carpat FC legutóbb nagyszerűen szerepelt Bucurestiben, ahol legyőzte a Juventus együttesét. Természetes, hogy ottlón, saját közönsége előtt a csapat még jobban fog küzdeni, hogy az újabb győzelemmel is megcáfolja az állítólagos megállapodással kapcsolatban

forgalomba került híreket. A bányai csapat vezetőse tudja azt, hogy ettől a mérkőzéstől több egyesület sorsa függ, éppen ezért szó sem lehet arról, hogy a Carpat FC „ne gördítene akadályokat” a galatii csapat győzelmé elé.

Ettől függetlenül a szövetség elhatározta, hogy külön megbizottat küld Nagy-bányára, aki figyelemmel kíséri a csapatok teljesítményét, ugyanakkor Sepi Silviu játékvezető is különleges utasításokat kapott, hogy mindenről a legpontosabb jelentést terjessze be. Minden cáfolat ellenére erre az intézkedésre feltétlenül szükség van, hogy ezáltal megakadályozzák az esetleges sportszerűtlenség elkövetését.

Június végén lesznek a bánsági atlétikai bajnokság versenyei

A bánsági atlétikai liga Belu Eugen dr. elnök vezetésével megkezdte az előkészületeket az idei bajnoki versenyekre, amelyek június 29. és 30-án kerülnek lebonyolításra. A két napos atlétikai versenyek programja a következő: június 29-én délután három órai kezdettel a 100, 400 m. síkfutás és a 110 m. gátfutás elődöntőt és döntőt, valamint az 5000 m. síkfutást, súlydobás, 1500 m. síkfutás, kalapácsvetés, hármasugrás, diszkoszvetés és távolugrás versenyeit tartják meg. Másnap, június 30-án délután három órai kezdettel a 200, 800 m. síkfutás 400 m. gátfutás, 10.000 m. síkfutás, 4×100 és 4×400 m. staféta, gerelyvetés, magasugrás és rudugrás versenyei-

re kerül a sor. A versenyen a Bánság területén működő összes egyesületek atlétái résztvehetnek. A bevezetéseket június 27-ig Belu Eugen dr. elnök temesvári, V. Closca ucca 3 szám alatti címére kell elküldeni. A nevezési díj az egyéni számokban 25 lei, stafétáknál 100 lei. Amennyiben az egyes verseny-számokban legalább öt résztvevő lesz, akkor az első három díjazásban részesül. Ha ötnél kevesebb versenyző vesz részt az egyes versenyekben, akkor csak az első két versenyzőt díjazják. Az idén a Bánságban ez lesz az első nagyszabású atlétikai verseny és így előreláthatólag sok versenyző vesz majd részt a küzdelemben.

Nagyösszegű jutalmat kapnak a Venus játékosai, ha a bajnokságon kívül megnyerik a Román Kupát és a kis KK-át

A Venus vezetősége szerződésileg kötelezettséget vállalt a játékosokkal szemben, amelynek értelmében abban az esetben, ha a csapat megnyeri az országos bajnokságot, a játékosok fejenként 22 ezer leit kapnak. Ezt az összeget a játékosok megkapják, mert a Venus újból megnyerte a bajnokságot. Ezenkívül közölte a vezetőség, hogy a Román Kupa meg-

nyeréséért fejenként 10 ezer, a kis KK elhódításáért pedig fejenként 50 ezer lei jutalmat kapnak a játékosok. A csapat a bajnokságon kívül könnyen megnyerheti a Román Kupát is, azonban a kis KK már nehezebb feladat lesz. Ha azonban sikerülne, úgy a Venus játékosai összesen 82 ezer leit szerezhetnének fejenként.

Bizonytalanná vált a kis KK megrendezése. A kis KK mérkőzések megrendezése váratlanul bizonytalanná vált, mert a jugoszláv játékvezetők nem kapnak kiutazási vizumot. Ezzel kapcsolatban Gidófalvy Pál kijelentette, hogy a felmerült akadályokat valószínűleg sikerül kiküszöbölni és ebben az esetben remélni lehet, hogy a mérkőzések megrendezése körül felmerült akadályokat kiküszöbölik.

Szövetségi tanácsadót neveznek ki az ifjúsági bizottság mellé. A szövetség elhatározta, hogy a jelenlegi ifjúsági bizottság mellé műszaki tanácsadót nevez ki, aki behatóan foglalkozhatik az országos válogatott ifjúsági csapat ügyeivel. Erre azért volt szükség, mert a bizottság tagjai elfoglaltságuk miatt nem szentelhetek kellő időt az ifjúsági csapat előkészítésének.

Humis felgyógyult betegségéből. Humis a Venus középsatára a Sportul elleni Román Kupa mérkőzésen súlyosan megsérült és egy hónapra át nem játszhatott. A játékos állapota most már oly mértékben javult, hogy részt vesz az edzéseken és vasárnap már valószínűleg játszani fog a Rapid FC elleni Román Kupa mérkőzésen.

DÉLIHÍRLAP
automata telefonszáma: 28-10

= KÖZGAZDASÁG =

A román-magyar gazdasági egyezmény hatályba lépése

A Romániából exportálandó cikkek: petróleum, tengeri és fűrészáru.

Április 23. és máj. 11. között folytak le Budapesten a román-magyar kereskedelmi tárgyalások. Az aláírásra került egyezmény az árucsereforgalom elvén áll. A Romániából kiviendő áruk négy csoportba oszthatók: 1. Petróleum, 2. Nyersolaj, 3. Tengeri, 4. Fűrészáru. Mindegyik csoport megfelelő csereárúja, vagy a Magyarországból exportálandó áru meg-

van határozva akként, hogy listán soroltatnak fel a kérdéses cikkek. Általában vaslemez, ipari koks, kaucsuk, vegyipari termékek és mezőgazdasági gépeket fog Románia Magyarországból behozni.

Nyersolajból 20 ezer tonna kerül kivételre, ennek fele égő olaj, másik fele aszfaltpacura.

Az utóbbi napokban fellendült az élelmiszerkereskedelem

Hiány van étolajban, szappanban és babban

A hét meglepetésszerűen az élelmiszer-cikkek iránti élénk kereslettel kezdődött és ez egyes cikkek nagymértvű apadásához vezetett. Bucurestiben a hiány a szappanra, babra és olajra terjed ki. Egyéb cikkekben a kereskedők kiegészítették a megcsappant raktárt, míg az említett áruk pótlására intézkedések történtek. Szokatlanul élénk az érdeklődés a tüzelőanyagokban, főleg szén és brikett iránt, holott máskor, az év ezen szakaszában e cikkekben üzletelenség van. A bucurestii Kereskedelmi és Iparkamara heti helyzetjelentése alapján ismertetjük a piac alakulását.

Gyarmatáru: Az elmúlt héten nagyobb volt a kereslet, mert olyan hírek keringtek, hogy egyes cikkek ára emelkedni fog. Néhány cikk kivételével a belföldi cikkekben a vevők kiszolgálása normálisan folyik, külföldi cikkekben a nehézségek fennfolyognak. A behozatal csökken. Keletről alig hozható be valami és Görögországgal, Törökországgal kevés üzletet kötnek, jobb forgalom áll fenn Olaszországgal. A kiünnelvények behajtása nehézkesen folyik, az eladások készpénz ellenében folynak. A heti jelentés néhány cikk hiányát a maximális áraknak tulajdonítja; mivel a termelők szándékosan tartják vissza áruikat a piactól. **Konzervhúsokban** a melegebb idő beálltával az eladások csökkentek. Elegendő készlet van, de a zsirhiány érezhető. **Italokban** nehézkesen megy az eladás, a lerakatoknak nincsenek kellő készletei.

A gyapjúban holszezon van. Egyes vidékeken

megkezdődött a gyapjúnyírás és így a beszerzés javulni fog. Cérnában külföldi áru igen csekély, a belföldi cérna elegendő. A meglévő szükségletet a készletek fedik. Gyapotban erős válság érezhető, mivel külföldről nem lehet árut behozni, mert Anglia betiltotta a kivitelt, máshonnan pedig csak mérsékelten lehet árut behozni. Több cég emiatt beszüntette tevékenységét, míg mások a kézműárúkra tértek át.

Bőr- és cipőiparban érezhető a tevékenység csökkenése. A gyárak élénk ütemben dolgoznak, bőrárúban — kivéve a talpbőrt — nincsen hiány. A nyersanyagbeszerzés nehézkes és csekély készletek vannak.

Építőanyagok forgalma igen gyenge, főleg munkáshiány és forgalmi nehézségek fognak fenn. Hiány van vasbetonban, vaslemezben, sodronyban, szegben és másokban. **Fűrészárúban** kevés exportkereslet, a fűrészgyárakban és raktárakban teljes készletek vannak.

Vaskereskedelemben áruhiány miatt minimális üzletkötések. A mezőgazdasági cikkek gyártása felémészi a készleteket.

Petróleumban normálizódott a forgalom és bővebb készletek vannak a finomítóknál és raktárakban. **A szénraktárak** kellő áruval rendelkeznek.

A drogueria és vegyi cikkekben stagnál az üzletkötés. Hiány van: mosószappanban, glicerinben és ricinusolajban. Francia és angol áruk nem jönnek be, német cikkek mérsékelten.

választanak, melynek tagjai br. Wesselényi Miklós, ifj. gr. Bethlen Balázs és Fritsi Fekete Ferenc, Teleki Lajos és Ferenc grófok lettek.

Wesselényi Miklós a színtársulat főigazgatói székét nagy kedvvel fogadta el. Vagyonaiból mintegy húszezer forintot, ami abban az időben óriási összeg volt, az erdélyi magyar színtársulatra áldozott.

Tisztán látta, hogy a nemzet életében nagy feladat vár a magyar színészetre és anyagi, erkölcsi fáradságot, munkát nem sajnálva fejlesztette az erdélyi színészetet. Hamarosan tisztában volt azzal, hogy Kolozsvár még abban az időben képtelen arra, hogy egy színtársulatot teljes esztendőben kitartson és ezért lassankint szervezte színészei számára az ország nagyobb vidéki városait. Mozgó hadsereghez hasonlóan dolgozott a társulat.

Váradon, Debrecenben, Szegeden és Miskolcon játszatta felváltva a társulatát, mely a téli időben jött mindig haza az anyavárosba.

A nagytekintélyű főúr minden városban mielőtt a társulat odautazott volna helyi bizottságokat alakított, melyek ügveiték arra, hogy a magyar színészek és a színtársulat megélhetése biztosítva legyen.

Jellemző anekdotaként mesélte Kolozsvárról egyszer Wesselényi, hogy amikor Debrecenben már sikerült annyira megerősíteni a magyar színtársulatot, hogy már színház építéséről beszéltek, a város ülésén az egyik civis felállt és azt kérdezte, hogy tulajdonképpen minek építenek színházat. Mire felállt egy másik bővérű civis és a következőképpen indokolta meg:

— Azér' mer' van miből!

A debreceni magisztrátus fel is építette az első deszkaszínházat és azt 100 rhénes forintért bérbe adta Wesselényi Miklósnak.

Wesselényinek tetterős hozzáértését és a kolozsvári társulat lelkes munkáját és odaadását csakhamar komoly siker kísérte. Mialatt az első magyar színtársulat, a Buda-Pesten, alakult Kelemen-féle

A nyersolaj forgalmi adója

A forgalmi és fényfűzési adó április 1. módosítása elsősorban vezette be valamely nyersanyag forgalmi adóját, amikor a nyersolajra forgalmiadót alapítottak meg. Eddig ugyanis csak ipari termékek vagy félkészgyártmány került forgalmi adó alá. A törvénymódosítás folytán felmerült a kérdés, hogy milyen érték adózandó meg a nyersanyagnál. A kész és félkészgyártmányoknál ugyanis könnyű volt ellenőrizni a komponens anyagokból a számlázott értéket. A pénzügyminiszter rendelete szerint az önköltségi áron kell a jövőben a nyersolaj forgalmi adóját kiszámítani és így a pénzügyi hatóságok kifogásolhatják a vállalatok által beváltott önköltségi árat. Mindez csak arra a nyersolajra vonatkozik, a melyek a finomítóknál további feldolgozás alá kerülnek.

(=) A kereskedelmi és iparkamara zárószámadatai. A temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottsága tegnap délután ülést tartott, a melyen a kamara 1939/1940 évi mérlegét és zárószámadatait tárgyalták. Az ideiglenes bizottság az előterjesztett számadásokat tudomásul vette.

(=) Vasmunkások jelentkezése. A temesvári állami munkaközvetítő hivatal felszólítja azokat a vasmunkásokat, lakatosokat, vasöntőket, műszerészeket, akik munkanélkül vannak, hogy pénteken, e hó hetedikén reggel nyolc órakor a munkaközvetítő belvárosi irodájában jelentkezzenek. Bucurestiből ugyanis megérkezett a Vulcan-gyár megbízottja, aki a munkásokkal meg akarja beszélni az alkalmaztatás feltételeit. Ezen alkalommal számos munkás juthat majd munkához.

(=) A városi hivatalban benyújtandó havi forgalmi kimutatások. A fővárosi lapokban néhány nap előtt közlemény jelent meg és ennek értelmében a nemzetgazdasági minisztérium azoknak a jelentéseknek a beadására, amelyeket a kereskedők és gyárosok minden hónap 10. napjáig a polgármesteri hivatalban benyújtani kötelesek, új űrlapot állapított meg. Mivel a nemzetgazdasági minisztérium ezen rendelete Temesvárra még nem érkezett meg, a városi gazdasági hivatal a szóbanforgó jelentéseket a régi alakban is elfogadja még.

= Törökországból negyven vagon cserző anyagot importál az O.D.A.M.P. A bonyárak nyersanyagbeszerző központja, az Oficiul de Aprovizionare cu Materii Prime a vámtarifá 378. tételében szereplő cserzőanyagok behozatalára 4.350.000 lei értékben kapott engedélyt.

= Külön engedély nélkül is fel lehet dolgozni a napraforgó magot. Tudósítónk jelenti: A pénzügyminisztériumtól közzétett rendeletet kapott az aradi pénzügyigazgatóság a napraforgó magból készült olaj gyártásáról. Az új intézkedés szerint a napraforgó magot külön engedély nélkül is fel lehet dolgozni, azonban az olajmalmok a gyártott mennyiségre vonatkozó kimutatást kötelesek továbbra is bemutatni.

A NAGY ÚR

Irta: Ifjabb KUBÁN ENDEE.

Kotsi Patkó János igazgató komoly, iskolázott ember volt és korának egyik legnagyobb színésze. A kolozsvári Teleki-ház emeletét kibérelte és azt páholysorokkal látta el.

A színiigazgató Kolozsvárról valóban komoly kultúr munkát végzett. Kolozsvár az első város, ahol magyar nyelven szólalt meg először a nagy angol drámaíró, Shakespeare darabja, a Hamlet. A tragédiát még 1790. évben Kazinczy Ferenc fordította le magyar nyelvre és a nagy érdeklődésre jellemző, hogy Kassán valaki jutalmat tűzött ki a valamelyik „játszó seregnek”, ha a dán királyfi szomorú történetét Budán eljátszák.

Ennek ellenére is Kolozsvárról, Erdély fővárosában mutatták be a Hamletet, melyről az alábbi színlap tanuskodik:

„A Felsőbéknek Engedelméből ma, Hétfőn, 1794-ik Esztendőben Boldog Asszony Havának 27-ik napján a Nemzeti Játszó Társaság fog előadni a Tiszteles doktor Pataki Sámuel úrnak házában egy nagy herosi szomorú Játékot VI. felvonásokban ezen nevezet alatt Hamlet.”

Az előadásnak és a darabnak nagy sikere volt. A kolozsvári „Tudósító” megjegyzi, hogy a Társaság tökéletes megelégedéssel játszotta a Hamletet. Elsősorban a Hamlet alakítását, Kotsi Patkó Pált méltatta a kritikus, akit még ma is Egressy Gáborral együtt a legtökéletesebb magyar Hamletnek tartanak.

Ezalatt a nemesség nem maradt tétlen, mert az 1794-ik erdélyi országgyűlésen Fritse Fekete Ferenc követ az állandó színház építésére és vezetésére vonatkozólag tervezetet olvasott fel, amelyet az országgyűlés egyhangúan el is fogadott. Kimondták a nemes Rendek, hogy „Theátrális Comissiót”

gárda a közönség közönye miatt szétzilótt és a magyar szó elnémult a színpadokon, Erdélyben már telket vásároltak a kolozsvári színtársulat állandó hajléka számára.

Kolozsvárról a református kollégium ucca telkét vásárolták meg és 1803. szeptember 27-én lerakták a kolozsvári nemzeti színház alapköveit.

A szétzilótt pesti társulat nagyrésze beolvadt a kolozsvári színtársulatba és Wesselényi Miklós a magyar színészet szempontjából most tette meg a második nagy lépést.

A társulatot kettéosztotta és az egyik csoportot Ernye Mihály vezetésével Magyarországra küldte, ahol Debrecenben, majd Szegeden telepedtek le. Szegedről azután Pestre vezényelte fel a színészeket Wesselényi Miklós, aki hamarosan Pest vármegyét bízta meg a főfelügyelet jogával, mert Erdélyből már nehéz lett volna igazgatni a társulatot.

WESSELÉNYI MIKLÓS HALÁLA.

Wesselényi Miklós 1809-ben Budára utazott, a hol szeretett színészeinek útját egyengette. Budán akkor országgyűlés volt és a követek minden egyes alkalommal színtársulatot megtöltötték a szalát.

Boldog örömmel látta, hogy Erdély után most már sikerült a magyar szó szentségét biztosítani a magyarországi színpadokon is és felkérte Pest vármegyét, hogy az vegye gondjába a színjátszókat, mert erre neki Erdélyből sem ideje, sem tehetsége nem lenne. Amikor ez kívánsága szerint meg is történt, visszautazott Zsibóra, birtokára, majd onnan az országgyűlésre ment, melyen olyan sebet kapott, melyet haláláig nem felejtett el.

A rendek régóta sérelmezett panasza volt, hogy maguk közül nevezhessék ki a nemzeti hadsereg tábornokát. Ez a cím és dísz mindössze sallang volt ugyan, de jogot is jelentett egyúttal a nemzet számára és végül is Lipót engedett a kívánságnak. Utasította az országgyűlést, hogy nevezék ki maguk a nemzeti tábornokot. Erre a tisztségre We-

A TERMÉSZET ÉLETE

A növény világ pilótái

A földi élet fenntartását elősegítő növényvilág egy-egy fájának életéből idézek t. olvasóim elé egy pár mozzanatot azzal a céllal, hogy megismertessem az alatt leírt növények, fajok fenntartása érdekében igen érdekesen berendezett életét.

A földünk különböző alakulatain és vidékein, (hegy, síkság, égtáj), más-más növényfajjal találja magát szemben az utazó. Figyelve a földünk melegévi flóráját, azt tapasztalhatjuk, hogy az ott élő növényvilág túlnyomó részben nagy öblös virág-kelyhekben hozzák termékenyítő szerveiket, azért, hogy a megtermékenyítést a rovarokon kívül, a madárvilág kisebb fajai (kolibri fajok) is elvégezhesék. A mérsékelt égöv növényvilágában már sokkal több az apróbb virágú és ajakos zárt kelyhű növény, melyeknek kimondottan rovarok a megtermékenyítői. A hidegebb égtájak, ahol kevesebb a rovar, a növények világában már igen gyakoriak azok a növény fajok, amelyek megtermékenyülésük közvetítéséhez, a széllel kötődtek szoros barátságot. Ezek a zúzmók, harasztok, mohák és a tülevelű fák (fenyők) egy-egy fajai. Ezek a növények már a lombzatukat is a szélről jó átjárhatóvá fejlesztik, tudják azt jól, hogy zord hazájukban, a talaj lehetete is barátságatlanabb. A nap sugarai is csipősebb, a nyár is rövidebb. Ez a három tényező nem kedvez a termékenyítő rovarok elszaporodásának. Az a kevés rovar, ami a későn beálló meleg idők hirtelen fejlődő flórájához megjelenik, úgysem győzné a megtermékenyítést elvégezni. Ezek a növények az adott viszonyokhoz alkalmazkodva megelőzték az emberi kultúrát és a megtermékenyítésük biztosításához minden útnak eresztett parányi hímor-szemcséjüket lég-göbcskével láttak el, amelynek levegő tartalmát a napsugarakból elfogott meleggel hevítene fel, hogy az a levegőnél könnyebb legyen és biztosabban eljuthasson a célja felé.

Az erdei fenyő kedvenc tenyésztés helyén május van. Az erdő ózondús, édes levegőjét az erdei pinty kemény csattogása és a barát cinkék lágy melódiaja tarkítja. A fenyő erdő koronái között egy-egy befurakodott enyhe májusi napsugár iparkodik a helyszínt tarkábbá varázsolni, hogy a készülő ünnepségeknek azzal is emelje jelentőségét. A nap mind feljebb csúszik az ég korongján, amikor is teljes fényével előtti a fenyő erdő ünnepi díszbe öltözött fáinak koronáját, melyek között már ott pajkoskodik egy-egy enyhe szellő felajánlva szolgálatát a készülő nászhoz. A fák tetején teljesen beért hímor-tömlőket felnyitják a meleg napsugarak, melyekben a sok ezernyi apró kis élet már el is búcsúzott szüleitől, hogy utra kelve megvalósíthassák születésük célját. A hímor szemcsék kicsiny lég-gömbjeinek levegő tartalmát a nap melege felhevítette, amely a levegőnél könnyebb lévén, levegőbe emeli gazdáját. Milliárdnyi apró arany sárga kis

selényi Miklós érezte magát a leghivatottabbnak. Még mindig rettegett híri kardvivő és Erdélynek legjobb lovasa volt. Ismert botránya miatt kellett a hadseregből kapitányi ranggal kiválnia és így természetesen tartotta, hogy a magas tisztiséget vele töltik be.

Wesselényinek azonban az országgyűlésen kiméletlen szókimondása és heves természete miatt sok ellensége volt és így örömmel ragadták meg az alkalmát, hogy a dölyfös főúron üssenek egyet. Már a jelöltetése is nehézségekbe ütközött. Ennek megtörténte azonban a kudarcot még nagyobb tette az, hogy helyette mást választottak meg.

Vérig sértve hagyta el az országgyűlést és azonnal hintóba ülve haza hajtatott. Többet nem is ment el a rendi gyűlésre, mely látatlanul és kicsinyesen állt bosszút azon a férfin, aki sohasem személyes okból, hanem csakis a haza iránti szeretetből ösztönözve támadott, vagy csatorozott ellenfeleket és nem ellenségeket.

Néhány hónappal később, nem tudta túlélni a kudarcot, meghalt. Halálos ágyánál Erdély és Magyarország rokonszenve kísérte és Berzsényi Dániel, korának legnagyobb magyar költője hosszú ódát írt emlékeztetőre, melyben méltó emléket állította fel ennek a szertelen, heves és indulatos, de felvilágosodott és fajaért, nemzetéért sokat küzdő, a magyar nyelv fennmaradása érdekében vagyont áldozó és munkát nem kimélő férfiúnak.

Jellemzőképpen kötetnyi magyarázat helyett többet ér, ha Berzsényi ódájából a következő két sort adjuk vissza:

„Neved, dicsőült Wesselényi,
Rettenetes vala és imádott.”

Koporsója mellett a magyar nemzet részvéte és a fia, ifjabb Wesselényi Miklós állott, aki nevelésénél és jelleménél fogva hivatott volt arra, hogy a Wesselényi névre újabb dicsőséget hozzon.

(Vége.)

élet, szinte füstfelhőbe burkolja az erdőt, a pajkos szellőcske ide-oda himbálja a növényvilág apró pilótáit az erdő fölött. Szinte ünnepi a hangulat az illatos levegőtől. A délutáni órákra a fák női ivarszervei is elkészülnek tolettjükkel, csókra tartott ajakkal várják kis lovagjaik édes lehetét, ami nem is késik soká, mert a nap lehanyatló sugarai után hűvösebb levegő váltja fel az erdőt, ami a kis lég-gömböcskék hajtó erejét lehűti, hogy azok gazdái, akiknek

Angol hadifoglyok a nyugati hadszíntéren.

túlnyomó része csak vidám vendégei lehetnek a lezajlott nászok, mindörökké a porba hulljanak. A csókot váró ajkak elérték céljukat, mert a sok alá hulló pilótácskák közül jutott a termékenyítésért epedő fenyőfa női ivarszervének is elég. A csuda megtörtént, a fa megtermékenyült. Ugyan ez a jelenet játszódik le a gazda rozsvetésénél is, annak virágzása és termékenyülése idején. A repülés gyönyörű példaképeként áll előtűnk az oroszánfog, a bakszakál, a fűzike-féle növények beért magvai is, akiket szüleiik művészen alkotott repülő és ejtőernyővel láttak el, melyek segítségével nagy távolságra elrepülhetnek új otthont keresni. Így terjed a vetési acat is, a gazdák bosszúságára.

Bíró Pál.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 47.40—48.85, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 973.54—899.78. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—582.08, svájci frank 31.61—32.57, francia frank 3.24—3.31, márká 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül) török líra 82.92—92.

(=) A banati gabonaárak. A temesvári piacon a gabonaárak a következők: Búza 620, tengeri 520, zab 620, tökmag 1475, napraforgómag 900 lei. A piac csendes, üzletkötés alig van.

Rádió

Csütörtök, június 6.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Luca Jovita bánati zenekarának hangversenye. 12.50: A fővárosi rendőrzeneke hangversenye. 13.20: Időjelzés, sporthírek. 13.30: A rádió koncertzenekarának hangversenye. 14: Hírek. 15: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01: Theodorescu Paul tábornok felolvasása. 19.16: Román népi hangverseny hanglemezzel. 19.35: A Domnita Bálása templom énekarának hangversenye. 20.05: Relea Mihail munkaügyi miniszter felolvasása. 20.20: Maria Marinescu-Morianu énekel. 20.45: Hírek. 21.05: Caranfil mérnök felolvasása. 21.20: A „Románia” énekar hangversenye. 21.50: N. Cucu xylofonozik. 22.10: Hírek, sporthírek. 22.30: Zina Săvescu énekel. 22.50: A rádiózenekar román táncokat játszik. 23.20: Teodor Fuchs zongorahangversenye. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13: Időjárásjelentés. 13.10: A rádió szalonzenekara. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30 Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Ruszin hallgatóknak. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Laczkó Géza elbeszélése. 18.45: Lakatos Vince és Lakatos Gyula cigányzenekara. Közben 19.15: A június 9-i Budapest—Bécs labdarugó mérkőzés. Gudenus Leo előadása. 19.45: Kerészeti időszerű tanfésadó. 20.15: Hírek. 20.25: Az operaház előadásának ismertetése. 20.30: Bánk bán. dalmű három felvonásban. Az I. felv. után kb. 21.35: Külügyi negyedóra. Hírek. A II. felv. után kb. 23.00: Hírek, időjárásjelentés, 24: Hírek idegen nyelveken. 24.25: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 17.20: Filmszámok hanglemezzel. 19.15: Angol nyelvoktatás. 19.45: Hanglemezek. 20.30: Előadás. 21.00: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22.35: Időjárásjelentés. 22.40: Előadás. 23.10: Mursi Elek cigányzenekara.

Péntek, június 7.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Nelu Busuioac népi zenekarának román hangversenye. 13.20: Időjelzés, sporthírek. 13.30: Petrică Motoiu zenekarának hangversenye. 14: Hírek. 14.20: Petrică Motoiu zenekarának hangversenye. 15: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01: Rădulescu Andrei a sommitószék elnökének felolvasása. 19.16: Mitica Ciucu cimbalmozik. 19.26: Román népi hangverseny. 20: Magyar nyelvű hírszolgálat. 20.10: Constantinescu Mitita pénzügyminiszter felolvasása. 20.25: A rádió szimfonikus zenekara. 20.45: Hírek. 21.05: Jorga Nicolae tanár felolvasása. 21.20: A rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. 22.10: Hírek, sporthírek. 22.30: Kamara-zene hangverseny. 23: Gh. Brătulescu rapszódiaikat énekel. 23.15: Miron Neabu énekel zenekari kísérettel. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13: Időjárásjelentés. 13.10: Rác Zsiga cigányzenekara. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30 Rendőrzeneke. 15.30: Hírek. 17.15: Diákkifőlé. 18.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Szeressük a magyar ipart, előadás. 18.35: Karácsonyi Margit magyar nótákat énekel, kíséri Sárközi Gyula cigányzenekara. Közben 19: Előadás. 19.45: Előadás. 20: Egy mű hanglemzezzel. Vivaldi Bach: A moll versenymű. 20.15: Hírek. 20.25: Kétzongorás jazz számok. 20.45: Harc a nagyúrral (Költő és a pérv). 21.20: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: A rádió szalonzenekara. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Bura Sándor cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.50: Gyorsíró tanfolyam. 20.25: Hanglemezek. 21: Hírek. 21.25: Szórakoztató hanglemezek. 22.25: Örök harc a járványokkal. (A tuberkulózis), előadás. 22.45: Időjárásjelentés.

Szombat, június 8.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: A „Cotroceni” énekhatos hangversenye. 12.45: Joana Radu és Doina Sughici. 13.20: Időjelzés, sporthírek. 13.30: Grigoras Dinicu zenekarának hangversenye. 14: Hírek. 14.20: Grigoras Dinicu zenekarának hangversenye. 15: Közlemények. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01: Giurescu Constantin propagandaügyi miniszter felolvasása. 19.16: A gárdazred zenekarának hangversenye. 19.45: Bizánci hangverseny a „Szent Visarion” templomból. 20: „Öfelsége II. Károly király uralkodásának tíz éve”. Sidorovici Teofil az országőrök parancsnokának felolvasása. 20.15: A „Carmen” énekegyüttes hangversenye. 20.45: Hírek. 21.05: A rádió szimfonikus zenekara román zeneszerzők műveit adja elő. 22.10: Hírek, sporthírek. 22.30: Florica Cristofolanu és Mircea Lazăr román dalokat énekel. 23: A rádió zenekara román rapszódiaikat játszik. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13: Időjárásjelentés. 13.10: A vakok énekkara. 13.40: Hírek. 13.55: Kálmán M. hegedűl. 14.20: Időjelzés, időjárás, vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.20: Előadás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Rádió posta. 18.45: Hanglemezek. 19: Losonci est. 20.15: Hírek. 20.25: A rádió szalonzenekara. 21.10: Sok húhó Emmiért, vidám történet három részben. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: Bogdány Aladár cigányzenekara. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Tánclemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19: Suki Tóni cigányzenekara. 20.25: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22.45: Időjárásjelentés.

Uj repülőgép-csodák készülnek nagy tömegekben Amerikában

Hetventonnás bombavető és százötven személyes utasszállító óceán-repülőgép.

Newyorkból írják: A szövetségesek óriási repülőgéprendelése és Roosevelt felhívása az amerikai repülőipar vezetőihez olyan konjunktúrát teremtett az amerikai repülőgépgyártásban, amilyenre még

soha semilyen gyáripari termelésben nem volt példa.

Az amerikai munkások tízezrei tódulnak a repülőgépgyárak felvevő-irodáira és több ezer munkavezető csak azzal foglalkozik, hogy a különleges szakképzettséget kívánó munkára oktassa reggeltől estig az újonnan felvett munkástömegeket. A nagy fellendülés következtében jelenleg a repülőgépgyárak munkásai keresik érthetően a legtöbbet az USA ipari munkásai között. A repülőgépgyártóipar statisztikai kimutatásaiból megállapítható, hogy a gyárak óriási bevételeinek közel 30 százalékát fordítják munkabérekre.

HÁNY GÉPET SZALLIT AMERIKA A SZÖVETSÉGESEKNEK?

Az amerikai repülőgépipar vezetőit nem érték készületlenül az óriási megrendelések tömege. Szinte napok alatt állították át a termelés menétét annyira, hogy megbízható hírek szerint abból a 8000 gépből, amelyet a szövetségesek rendeltek, — a szerződésileg biztosított 3000 darab helyett — legalább

6000-et szállít le ez év végéig, de havonta minimálisan 800 darabot.

Külön lapra tartozik Kanada óriási repülőgéprendelése.

Kanada néhány hónapon belül a Worth American Concern-től 1600 darab iskolagépet kap, a Douglas-gyár 620 darab bombázót, a Sikorsky-gyár 200 darab zuhanóbombázót és a Bell-gyár 1000 darab vadászgépet szállít Kanadának.

Az amerikai repülőgépipar nem kis mértékben köszönheti óriási fellendülését megbízható gyártmányainak. Az amerikai lapok nagy büszkeséggel állapítják meg, hogy múlt év március 26-ika óta nem történt komoly szerencsétlenség az Egyesült Államok légiforgalmi útvonalain s a repülőgép ma a legbiztosabb közlekedési eszköz Amerikában.

UTASSZALLÍTÁS 8000 MÉTER MAGASSÁGBAN

Ez az év mindenképpen fordulópontot jelent az amerikai légiközlekedés terén is, mert most készült el a Boeing-művek Seattle mellett lévő telepén

Német ejtőernyősök a nyugati hadszíntéren a leszállás után

Csak a GRAND HOTEL

LAFAYETTE-ben lakjon Bucurestiben Központi tekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos Calea Victoriei No. 11. - Telefon 3-34-10

az első négymotoros subsztratoszférikus utasszállító repülőgép,

a Pan American Airways társaság részére. Ezt a szédítő magasságokban való repülésre készült gépcsoportát Stratoliner-nek nevezték el. A Stratoliner a világ legnagyobb utasszállító repülőgépe és luxus kényelemmel berendezett fülkéiben 33 utast szállíthat. Egy gép előállítására 350.000 dollárba került.

A Stratoliner 7—8000 méteres magasságban közlekedik és így nincs kitéve az időjárás szélsőségeinek. Helyiségei légmentesen zártak és oxigénnel szellőztetett fülkéiben a külső légnyomás nem érvényesül.

A légihaderő vezetői és a légiforgalmi társaságok állandóan újabb és újabb pályázatokat írnak ki repülőgépek tökéletesítésére és újabb motorok konstrukcióira. Egy ilyen pályázat nyertese az az új bombavető repülőszörny, amelyet az U. S. A. légihaderejének parancsnoksága most épített.

Súlya 70 tonna, szárnyainak távolsága 100 méter lesz.

A Boeing-gyár viszont olyan óriási utasszállító óceánrepülőgéppel indul a Pan American Airways pályázatán, amely 150 utassal repül az óceánon.

Szerkesztői üzenetek

H. Gyula, Újarad. Levelét megkaptuk. Szíveskedjék velünk pontos címet közölni, hogy levélben válaszolhassunk.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ÁLLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Állást keres

Házvezetőnőnek ajánlkozok szolid, komoly fiatalasszony, 6 éves kisleánnyal, lehetőleg hegyes vidékre szeretne menni, jó bánásmód mellett. M. E. Bulev. Carol 24. Apart. 12. 1061

Alkalmazás

Borbélysegédet azonnalra keresek. Nagy, III., Mart. Ciordas 22. 1059

Adás-vétel

Dura elem L-t 15! Super elem patent 15 leu. Cristal elem 14 leu. Rádióhallgatónak engedmény. Veszek: használt kerékpárt, varrógépet és gyermekkoszt „Motorica” Arad. 214

Traktorokat, gőzgépeket, cséplőket, motorokat, hengerezékeket és herefejtőket azonnalra szállítok. Ing. Scheüvetz, Timisoara IV., Str. Bratianu 39 szám. 961

Eladó jókarban lévő csizma, 41—42-es lábra és egy katonabluz. Str. C. Brâncoveanu 27. 1058

Elsőrendű házhely Timisoara-Erzsébet városban pár lépésre a Lloyd-sortól kövezett út mellett eladó. Timisoara III., Str. Odobescu 60. ajtó 3. 1054

Eladó Kardos-telepen telekkönyvezett ház és telek. Bővebbet Colonia Kardos Str. III. 257. a tulajdonosnál. 1005

Eladó 1 vaskapú 3×3.20 mérettel, alul hullámlemez, felül rácsos. III., Str. Wilhelm Mühle 8. 1044

Olesón kapható kitinó hangú, modern szelektív 3+1 Orion rádió. I. Bulev. Regina Maria 3. II. emelet ajtó 7. 1056

Eladó Hofher-Schranz-Clayton-Shuttleworth gyűrűs purifikátor Nr. 67856, továbbá 6 HP Hofher-Schranz fogaskerekű 7. Atm. lokomobil, csere üzletet is csinállok. Merkovics Géza IV. Str. Fröbl 46. 1060

A Bulev. Regele Ferdinand 1 szám alatti házban (volt Löffler A. palota)

modern kétszobás garzonlakás

augusztus 1-ére kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél.

Lakás

A Temesvári Bank épületében modern 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél. 830

Kétszobás komplett lakást augusztus 1-re keresek a II., vagy IV. kerületben. Kertes ház előnyben. Címeiket „Rendszerető” jellegre a kiadóba kérek. 1057

Garzon lakás, fürdőszobával június 1-re, üzlethelyiség azonnal kiadó, bőrszék, vagy szabónak alkalmas. III., Str. Wilhelm Mühle 8. 1043

Csak rendszerető, állandó lakónak ajánlom a IV. Str. Vladimirescu 18. szám alatti 4 szobás hallos, egész elsőemeletet elfoglaló, kimondott trillakásomat, havi 3000 mellékilleték nélkül, augusztusra. Telefon 14—10. 1038

Külföldre

Fehérnemű javítást, harisnya stopolást házban és házon kívül, esetleg irodatakarítást is vállalok. I., Str. Marasesti 12. 1027

Bérháztulajdonos, középkorú, önálló özvegy kereskedő független házias nőnek örökre gondtalan megélhetést nyújt. Felvilágosítást: Bizony úgynökség Timisoara, Str. Văcărescu 11. 1053

Pedikür-szalon RANKÓ LÁSZLÓ

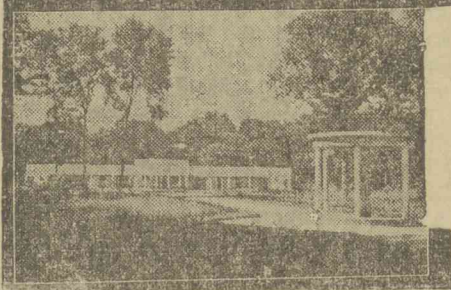
II., Piata Traian 7. szám I. emelet.

Telefon: 23—37.

Dél előtt fél 9—1 óráig.

Dél után fél 4—8 óráig.

BĂILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat.

Szezon: május 1-től október 15-ig

Tartós hullám

a legmodernebb készülékkel és gép nélkül

Waltrich

fodrász

II., Traian-tér 8. szám, a hatos villamos megállójánál